

Καλαρρυτιώτικα Νέα

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟΥ ΣΥΝΑΕΣΜΟΥ ΚΑΛΑΡΡΥΤΩΝ "Η ΠΙΝΘΟΣ" ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΙΟΥΛΙΟΣ—ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1990 * ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 29 * ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1985 Δ)ΝΣΗ: ΛΑΜΠΟΒΙΤΙΑΔΗ 3 Τ.Κ. 553 33 — ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Η ΟΔΙΚΗ ΣΥΝΔΕΣΗ

Η Γ Ε Φ Υ Ρ Α

Αυτή τη μέρα που γράφονται αυτές οι γραμμές, η οδική σύνδεση Ιωαννίνων - Καλαρρυτών βρίσκεται στο εξής στάδιο: Από τα Γιάννινα έχει φτάσει στον Καλαρρυτιώτικο ποταμό, στους πρόποδες του χωριού, τώρα και χρόνια.

Από το χωριό Καλαρύτες έχει κατέβει στο ποτάμι, και ίσως υπολείπονται πέντε - δέκα μέτρα διάνοιξη, αυτές τις ημέρες. Τί απομένει; Η τοποθέτηση της γέφυρας.

Γέφυρα μας έχει υποσχεθεί ότι θα μας δώσει το Υπουργείο Εθνικής Αμύνης. Απαιτούνται εργασίες για τα παλινά βάθρα και η τοποθέτηση γέφυρας.

Αυτό είναι όλο το πρόβλημα. Το ανεμμήνευτο στην όλη τραγωδία ενός

ιστορικού κεφαλοχωριού, παλαιού Δήμου, είναι πως τα εύκολα τα κάνουμε τραγικά, σχεδόν ανέφικτα, από αδιαφορία...

Η ορεινή ζωή, από διοικητική ανεπάρκεια και διοικητική έλλειψη προγραμμάτων εκμεταλλεύσεων τα τελευταία χρόνια κοντεύει να σβήσει. Αυτό είναι Εθνικός όλεθρος. Η ζωή των βουνών μας ανασαίνει ασθματικά το ρυθμό του αποπροσανατόλιστου. Το πρόβλημα έχει πάρει τραγικές διαστάσεις. Διαθέτουμε το θράσος και μιλάμε για αποκέντρωση και άλλα ηχηρά σε ώρες αχαράκτηρης αδιαφορίας.

Όταν λείπει εντελώς η μεγάλη βρυσομάνα που λέγεται ορεινή ζωή, που τροφοδοτεί με υγιή κύτταρα τον αστικό πληθυσμό της χώρας οι μορφές του τραγικού στο λαό μας θα είναι ανεπανόρθωτες, ίσως οι έσχατες.

Είναι καιρός η αδιαφορία μας για την ύπαιθρο χώρα να μετατραπεί σε έντονο διαφέρον, γιατί αυτό απαιτούν οι συνθήκες της επιβίωσης του λαού μας, που έχει και οξύ δημογραφικό πρόβλημα.

Οι Καλαρύτες γνωστές για το πολιτιστικό τους επίπεδο στον Ελλαδικό και εξελλαδικό χώρο, την εποχή που δεν έμεινε κανένα γιδομάντρι στα καμποχώρια χωρίς ασφαλτόδρομο δεν έχουν συγκοινωνία. Η περίπτωση της οδικής σύνδεσης Ιωαννίνων - Καλαρρυτών είναι χαρακτηριστική και ίσως μοναδική στον τόπο μας. Που οφείλεται αυτό το δράμα της εγκατάλει-

ψης; Έλλειψη ανθρωπίνης ευαισθησίας την ώρα, που στο διαστημικό χώρο διασχίζουν επιστημονικά επιτεύγματα, που μόνο στα όνειρα μπορούσαν να συμβούν;

Τί να πούμε κ. Περιφερειάρχα, κ. Νομάρχα, κύριοι αρμόδιοι, στις σαράντα περίπου οικογένειες που διαμένουν μόνιμα στο χωριό για την αχαράκτηρη εγκατάλειψη; Τί απάντηση να δώσουμε στις τριακόσιες πενήντα (350) οικογένειες Καλαρρυτιωτών που εργάζονται και ευημερούν στα Γιάννινα και λαχταρούν τα σαββατοκύριακα να αναβαίνουν στα σπίτια τους. Ακόμη τί θα απαντήσουμε στις χιλιάδες Καλαρρυτιώτες, όπου γης. Πώς θα εξηγήσουμε το φαινόμενο σε επιφανείς Ευρωπαίους

επισκέπτες δημοσιογράφους, καθηγητές Πανεπιστημίων κ.ά. που επισκέπτονται με μουλάρια το χωριό μας;

Φτάνει πια η τραγωδία, δεν αντέχουμε άλλο, τόσα χρόνια «θα και θα». Πρέπει να έρθει η λύτρωση από τα δεινά της βαρύθυμης ατμόσφαιρας που σκεπάζει το χωριό μας.

Κύριε Περιφερειάρχα, κύριε Νομάρχα, σεις που κατέχετε καλά το πρόβλημα από επιτόπια επίβλεψη, το τόσο απλό, αλλά τόσο άλυτο, σας παρακαλούμε φροντίστε για την τοποθέτηση της γέφυρας του Καλαρρυτινού, θα σας ευγνωμονούν χιλιάδες άνθρωποι που δεινοπαθούν χρόνια.

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΕΜΕΙΣ ΚΑΙ Ο ΤΟΠΟΣ ΜΑΣ

ΣΥΓΚΙΝΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΓΚΑΛΝΤΕΡΙΜΙΑ

Γράφει ο ΙΩΑΝΝΗΣ Γ. ΘΕΟΧΑΡΗΣ, Λυκειαρχής

μορφές ζωής με ζωντανό χαρούμενο περιεχόμενο.

Σε λίγο όλοι στην αυλή του απολλώνειου θείου μου Πέτρου. Μια βροχή ζήλεψε το μέγεθος της ευτυχίας μας και θέλησε να σβήσει το πραγματικό όνειρο, που και τώρα στη θύμισή του συγκινεί, φέρνει δάκρυα χαράς στα μάτια. Δεν τα κατάφερε αν και δυνάμωσε. Το βίωμα της αντάμωσης μπήκε στα κατάβαθα της ψυχής μας, θρονιάστηκε και καμιά δύναμη δεν στάθηκε ικανή να το μετακινήσει.

Ο Γιώργος, αχ αυτός ο πάντοτε πρόθυμος και ακούραστος Γιώργος, μέσα στην καταιγίδα βιάστηκε και άνοιξε τη βάνια του νερού, που ήταν μακριά. Η Βικτωρία, η Νί-

κη, ο Πέτρος μαζί με όλους μετέφεραν τα πράγματα στην είσοδο και το καθιστικό. Εδώ πράγματι έχανε η μάνα το παιδί μέσα σε μια ξεχωριστή χαρά. Για τότε κατέβηκε στο σπίτι η Βικτωρία και έφερε καφέ και γλυκό, Γιαννιώτικο τραγανό κεράσι, δεν καταλάβαμε, λες και δανείστηκε το τρέξιμο του ελαφιού και την αγάπη της μάνας. Η προσφορά της καρδιάς σε τέτοιες στιγμές σου δίνει να καταλάβεις τη μορφή της γνήσιας εσωτερικότητας των ανθρώπων. Όλα έχουν ένα ιδιαίτερο νόημα, ακόμη και το ψάξιμο, που είναι τούτο, που έβαλες τ' άλλο. Οι καφές και τα γλυκά πρόσφεραν μια ανάσα, μια

ξεκούραση και πολλή χαρά.

Η πραγματικότητα της σημερινής αντάμωσης στη βαθύτερη σύλληψη των κοινωνικών και ψυχολογικών καταστάσεων δεν αποσκοπεί να ζωντανέψει κάποιες ανεπαλήθερες σκηνές συγγενικής αγάπης, αλλά να αποκαλύψει τη γνησιότητα των δρώμενων. Δεν είχαμε θέατρο μπροστά μας, αλλά την αλήθεια καθαρή, λαγάρη σαν το ανέφελο ουρανό της Πίνδου μας. Αποκαλυπτική μαρτυρία!

Η διαλεκτική σχέση με τέτοιες ψυχικές καταστάσεις σε χαροποιεί, σε δυναμώνει, σε εξανθρωπίζει και ελπίζεις ότι υπάρχει ακόμη ένας όμορφος κόσμος, αρκεί

να ξέρουμε να τον πλησιάσουμε, να τον χαρούμε και να τον ζήσουμε. Ξεμακρά από καθωσπρεπισμούς, λεκτικά ξεφτίσματα, απροσποίητα, γνήσια, παραστατικά δοκιμάσαμε όλοι μας πλεονέκτες μιας όμορφης ζωής. Ήταν μια κατάφαση γνήσιας ανθρωπιάς, ρεαλιστικής και αυθόρμητης.

Δεν λείπει και απ' τη χαρά κι ο πραγματικός χώρος. Οι πραγματικότητες όταν ζωντανεύουν τα όνειρα κάποτε τελειώνουν. Το όνειρο στο ανάμωμα με τα ξαδέρφια βάδιζε τόσο σύντομα στο τέλος του. Το είπε ξεκάθαρα ο Γιώργος: «Αχ, βρε ξάδερφε...». Η ατμόσφαιρα βάραινε, η ώρα είχε περάσει, την επομένη έπρεπε οι μισοί να κατέβουμε από ανάγκη... στα Γιάννινα. Κι ήταν παραμονές του Δεκαπενταύγουστου. Τόσο κράτησε το όνειρο. Όπως όλα τα όνειρα.

ΙΩΑΝΝΗΣ Γ. ΘΕΟΧΑΡΗΣ

Ανεβαίναμε τον ανήφορο του Αγγέλη και συνεχίσαμε το δρόμο δεξιά για την Τσόρα. Μπροστά στο σπίτι της Αθανασίας του Γκοργκόλη δεν βλέπαμε μπροστά μας τίποτα, παρά μόνο αγαπημένα, πολυαγαπημένα μας πρόσωπα, τα ξαδέρφια μας και τα ανήψια μας: Η Ειρήνη, η Μαίρη, ο Γιώργος, ο Δημήτρης, η θεία Κατίνα και τα παιδιά με πρώτο τον Ανδρέα. Ακολουθούν η Κατερίνα, η Φρόσω η Ρίλια. Αγκαλιές, φιλιά, δάκρυα. Μεγάλες στιγμές γεμάτες πραγματικές συγκινήσεις με γνήσιους ψυχικούς κραδασμούς χαράς, μοναδικές στιγμές. Υπάρχουν ειδών, πολλών ειδών χαρές σ' αυτόν τον κόσμο, αλλά τη χαρά που σου δίνουν οι άνθρωποι σου, το αίμα σου το ίδιο, είναι διαφορετική, έχει άλλες διαστάσεις, νιώθεις να τρέχουν μέσα σου ποτάμια ευτυχίας, ευφροσύνης,

Ο ΓΛΥΚΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΓΓΕΛΩΝ

Π. Β. ΠΑΣΧΟΥ

Χαρά των θλιβομένων, Προστάτιν των άδικουμένων, Έλπίδα των Χριστιανών, Έπισκεψιν των ασθεούντων, Βακτηρίαν των τυφλών, Άγκυρα των ναυτικών μας... Είναι ή χαρμολόπη μας ή το χαροποιόν πένθος μας γι' αυτό και τώρα που γιορτάζουμε τη Θεία Κοίμησή της, ή μυστική ευωδία της μπαί-

κερί μονάχα και νά βάλουμε λίγο άγνό θυμίαμα, νά ευωδιάσει ό άδειος τάφος της. Θ' ανάψουμε τό καντήλι της εύλαβείας μας μπρός στην άχραντην εικόνα της και θα ψάλλουμε λίγα τροπάρια της, όπως μάς τά προσφέρουν οι άγιοι Πατέρες της Έκκλησίας μας και οι ρήτορές της.

Έδώ θα ήθελα νά προ-

σιανών, οι ποιητικές φωνές των χριστιανών έκαναν την Παναγία, όχι μονάχα μούσα τους, μά προστάτιδα και Καταφυγή και άγγελό τους. Έτσι της άφιέ- ρωσαν τους καλύτερους ύμνους τους, που βρισκο- νται σήμερα μαζεμένοι στις άκολουθίες των θεομητορικών εορτών, στην Παρακλητική, στο

μεγάλο σεβασμό, όταν κινδυνεύουμε και σε κάθε λειτουργία μας ψάλλου- με:

Ταίς πρεσβείαις της Θεοτόκου,
Σώτερ, σάσον ήμάς.

Άνάμεσα στα πολλά δνόματα, που ό ευσέβης Όρθόδοξος λαός μας δί- νει στην Παναγία, δέν πρέπει να ξεχνούμε και κείνα, που προφητικά πολύ συχνά αναφέρονται στην Άγία Γραφή. Τη συ- ναντούμε πρώτα - πρώτα ως «Γυναίκα» στη Γένεση, που με τό σπέρμα της θα συγτρύψει την κεφαλή του διαβόλου (Γεν. 3, 15). Άλλοτε, σαν «Κλίμακα» του Ίακώβ, άπ' την όποία κατέβηκε ό Θεός σε μάς (Γεν. 28, 12-13). Άλλοτε πάλι, ως «Βάτον» που φλέγεται μά δέν κατακαί- εται (Έξοδ. 3, 1-4). Άλλη φορά ως «Στάμνα» που βαστάζει τό στήριγμα μάνα, τό Χριστό (Έξοδ. 16, 33). Άλλού ως «Ρά- βδον» του Άαρών, που έβλάστησε (Άριθμ. 17, 1-10). Άλλοτε ως «Πόκον» ένδροσο, που προείδε ό Γεδεών (Κριτ. 6, 36). Ό προφήτης Ήσαϊας θα την ιδεί ως «Παρθένον», που βαστάζει μέσα στην άγιασμένη γαστέρα της τόν Έμμανουήλ (Ήσ. 7, 14). Ό ίδιος προφήτης θα την ονομάσει άλλού «λα- βίδα μυστική» (6, 6) και «φεφηνή κούφην», που θα σκεπάσει τη φυγή του Κυρίου στην Αίγυπτο, όταν τόν κληρονομήσει ό ήρώδης (Ήσ. 19, 1). Ό Έζεκιήλ θα την ονομάσει «Πύλην» κεκλεισμένην (Έζεκ. 44, 1-3). Ό συγ- γραφέας της πρώδης Έβραϊκής Έπιστολής θα την πεί «Σκηνήν» του Μαρτυρίου και «Κι- βατόν» της Διαθήκης (Έβρ. 9, 1-5). Αυτό τό τε- λευταίο τό συναντούμε πολύ συχνά στην όρθόδοξην ύμνογραφία μας, που ύμνολογεί την Παρθένον σαν άγία Κιβω- τό, που βάσταξε στά σπλάχνα της ν' έφερει έμάς τη ζωντανή νέα Δια- θήκη, τόν Ίησού Χριστό και Σωτήρα μας. Οι όροι άλλωστε της «Κιβωτού» και της «Κλίμακος» από την Παναγία είναι για τους πιο συχνούς και τους πιο άγαπημένους

σεβασμούς, όταν κινδυνεύουμε και σε κάθε λειτουργία μας ψάλλου- με:

Θεοτοκάριο και σ' άλλα βιβλία της Έκκλησίας μας. Άξίζει νά σημειώ- σουμε, πως για κανένα έξω, που τό χρησιμοποι- ούν για πηγή της έμπνευσής τους και γρά- φουν τόν ύμνο τους μετά, στην περίπτωση της Πα- ναγίας συμβαίνει συχνά και τό αντίθετο. Έχουμε ύμνους που έχουν την έμπνευση και την πηγή τους σε κάποια πεζά άρχέτυπα, μά έχουμε και πεζά άριστουργήματα, που έχουν την άρχή τους σε ποιητικά κείμενα που αναφέρονται στην Πανα- γία. Τουτό δέχεται πολλές εξηγήσεις, μά ή σπουδαιότερη είναι τού- τη: ή ποίηση είναι ή πρώ- τη εκδήλωση θρησκευτι- κότητας. Έδώ, μάλιστα, που άφορά την κοινή Μά- να όλων των Χρι-

νει ως τό μεδούλι μας, πλημμυρίζει την καρδιά μας. Και αντί νά θλιβό-μαστε, πανηγυρίζουμε και ψάλλουμε κατανυκτι- κά:

Έν τη γεννήσει την παρθενίαν έφύλαξας έν τη κοιμήσει τόν κό- σμον ού κατέλιπες. Θεοτόκε μετέοτης πρώδης ζωής, μήτηρ ύπάρχουσα της ζωής, και ταίς πρεσβείαις ταίς σάις λυτρουμένη εκ θανάτου τάς ψυχάς ήμών.

Σε άλλη περίπτωση, μιλήσαμε για την Κοίμη- ση της Θεοτόκου πιο εκτεταμένα (βλ. Έως Όρθοδοξίας, σελ. 63-70). Σήμερα, θα προσπαθή- σουμε ν' ανάψουμε ένα

σεβασμό, όταν κινδυνεύουμε και σε κάθε λειτουργία μας ψάλλου- με:

1. ΟΙ ΠΑΡΑΚΛΗΣΕΙΣ

Έτσι ονομάζεται (και λαϊ- κότερα «Παράκληση») η σειρά των καθημερινών ακο- λουθιών του Μικρού και του Μεγάλου Παρακλητικού Κα- νόνος (ύμνογραφικά ποιή- ματα του 9ου και του 13ου αιώνα, αντίστοιχα), που ψάλ- λονται τ' απογευματινά ή τα βράδια των δύο εβδομάδων του Δεκαπενταύγουστου στις εκκλησίες μας (κάποτε το πρωί και στα σπίτια, με ει- δικό κάλεσμα του ιερέα). Τα λυρικά και λογοτεχνικά τρο- πάρια τους, απευθύνονται στην Παναγία, με πνεύμα λυ- τρωτικό «από περιστάσεις και θλίψεις και ανάγκες» και θυμίζουν, με την ομαδική συμμετοχή, όσο και με τη δειλινή ώρα τους, τους αντί- στοιχους «Χαιρετισμούς» της Άνοιξης, τ' απογεύματα - βράδια της Μ. Σαρα- κοστής!

Σαρακοστή και τώρα, αλ- λά μικρή, του Δεκαπενταύ- γουστου», φέρνει την κατά- νυξη και την κάπνισα, όποια- δήποτε, προσδοκία στις ευ- αίσθητες ψυχές...

Τα τροπάρια και των δύο αυτών Παρακλησεων, που ψάλλονται εναλλακτικά, βρά-δυ παρά βράδυ, στις εκκλη- σίες μας, παρουσιάζουν μιάν αμεσότητα προσευχής, ένα ευκρινές «άνοιγμα καρ- δίας» προς την Παναγία (σε β' πάντα πρόσωπο μαζί της), τα μεν της Μικρής Παράκλη- σης με συντομότερο και αρ- χαιοπρεπέστερο λόγο, τα δε της Μεγάλης, με εκτενέστε- ρο και πιο παθητικό.

Σημασία έχει και η μελω- δικότερη ψαλτική των τροπα- ρίων αυτών, που είναι και τα- χύρυθμη και πιο οικεία στο λαϊκό μουσικό αίσθημα, ώστε να αποβάλλονται από όλους. Συνηθίζουν ιδιαίτερα οι πιστοί να συμμετέχουν σι- γαλά στις άπανωτές εκκλη- σίες προς την Παναγία

Ο ΚΥΚΛΟΣ ΤΟΥ ΔΕΚΑΠΕΝΤΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

ΔΗΜ. Σ. ΛΟΥΚΑΤΟΥ

(«Διάσωσον από κινδύνων»... «Επιβλεψον κτλ.») στα αντί- φωνα («Εκ νεότητός μου...») και στα εξαποστελλάρια («Απόστολοι εκ περάτων...») κ.ά.

Είναι λοιπόν και τα βρά- δια αυτά του Αυγούστου γε- μάτα συναισθήματα, όπως εκείνα των «Χαιρετισμών», και οι «Παράκλησεις» συνεχι- ζουν για τις γενεές μας την ατμόσφαιρα της νεανικής νοσταλγίας και της πατριδι- κής συντροφικότητας. Οι κα- μπάνες των οποιασδήποτε σημασίας εκκλησιών (μικρών, μεγάλων, μοναστηριακών) αντιχρυσούν πάντα κι αντι- χούν ακόμα στο ελληνικό ύπαιθρο, μ' ένα γλυκίστατον τόνο τοπιακής προσαρμο- γής και θειο-ανθρώπινης επι- κοινωνίας.

2. Η ΓΙΟΡΤΗ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ

«Της Παναγίας η Κοίμη- ση», λένε (κι από επίδραση κληρική). Είναι από τις μεγα- λύτερες «θεομητορικές» μας γιορτές και τις πιο πα- νηγυριζόμενες στην Ελλάδα. Οι εκκλησίες της ημέρας αυ- τής είναι συχνότερες στα νησιά, στα βουνά και στους κάμπους. Τα βαφτιστικά ονό- ματα από την Παναγία: Μα- ρία, Μαριώ, Μάρικα, Μαίρη, Δέσποινα, Παναγιώτα, κα- θώς και τα αρσενικά: Πανα- γιώτης, Παναγής, Πάνος, Θεατόκης κλπ. γιορτάζουν κυρίως το Δεκαπενταύγου- στο.

Μέσα στον παραγωγικό και καρποφόρο Αύγουστο, η γιορτή της Παναγίας μοιάζει με Πάσχα, ύστερ' από τη δε- καπενθήμερη νηστεία της, αλλά και σαν κορωνίδα των γιορτών του καλοκαιριού, αφού έπειτα μπαίνουμε στο φθινόπωρο...

Το γεγονός του θανάτου της Παναγίας δεν δημιουργεί πένθνη ατμόσφαιρα, (όπως ο θάνατος του Χριστού), γι- ατί, εκτός από τις ήμερες και γερασμένες συνθήκες της, η Μητέρα του Θεού, σύμφωνα με τη διδασκαλία της εκκλη- σίας, «μετέστη προς την ζω- ήν». Οι καθολικοί, που τη γιορτάζουν την ίδια μέρα, δέχονται ότι η Παναγία ανε- λήφθη ολόσωμη στον Ουρα- νό (Assumption), κι έτσι την παριστάνουν στις αγόρευ- φες τους. Για τους Ορθόδο- ξους όμως η Παναγία πέρα- σε από θνητό θάνατο και τα- φή, και παρέδωσε την ψυχή της στον Χριστό. (Χαρακτηρι- στική είναι στην εικονογρα- φία μας η φασκιωμένη βρε- φική ψυχή της Παναγίας).

Όταν, λέει το συναξάρι της, ο Χριστός αποφάσισε να πάρει μαζί του τη Μητέρα του, της έστειλε τρεις φο- ρές νωρίτερα τον άγγελό του, να της τό πει. Εκείνη

χαρούμενη πως θα συνα- ντούσε το παιδί της, πήγε πρώτα στο Όρος των Ελαι- ών να προσευχηθεί, όπου τα δέντρα έγεραν και τη χαιρέ- δνταν. Γύρισε στο σπίτι, σκούπισε, ετοίμασε το κρε- βάτι της κι όσα νεκρικά θα της χρειαζόνταν, άναψε κε- ριά και κάλεσε γείτονες και συγγενείς να παρευρίσκο- νται στο θάνατό της. Τους έκαμε γνωστό το μήνυμά του άγγέλου, και τους έδειξε κι ένα κλαδί φοινίκας, που εκείνος της άφησε. Άρχισαν τα κλάματα κι υναιάκες, αλλά η Παναγία τις παρηγοούσε, ότι καθόλου δεν θα ξεχάσει τον κόσμο. Μόρφασε και τα ληστώ της φορέματα στις φωτχές.

Ακούστηκε έπειτα μια βροντή, σύννεφα σκέπασαν το σπίτι, και να οι Μαθητές του Χριστού συνάχτηκαν, από τα πέρατα της Οικουμέ- νης, για τη θανή της. Μαζί μ' αυτούς κι ο Παύλος, κι οι ιε- ράρχες Διονύσιος Αρεοπαγι- τής και Ιερόθεος...

Η Παναγία έτοιμή, έπεσε στην κλίνη της, «σχηματί- σθηκε» και παρέδωσε το πνεύμα. (Στις σχετικές εικο- νογραφίες αναπαριστάνεται όλη αυτή η περιγραφή με τη νεκρή Παναγία, τους Απο- στόλους γύρω της, και τον Χριστό παρόντα, να κρατά την ψυχή της, σαν βρέφος).

Ένα άσβεστό έπιστάδιο, (που δέχεται επίσης στην εικονογράφηση) έγινε, κατά την παράδοση, την ώρα της πρόθεσης του νεκρού σώμα- τος της Παναγίας, όταν ένας ιερόσυλος άπιστος, ο Ιεραμόν, έζησε να μανεί το ιερό σώμα με τα χέρια του, αλλά ευθύς άγγελος Κυρίου έκοψε τα χέρια του με άόρατο σπάθι.

Άρχισαν λοιπόν έπειτα οι εξόδοι ύμνοι, κι οι Απόστο- λοι πήραν τό νεκροκρέβατο για την πομπή της ταφής...

(Συνήθιζαν και σήμερα, σε μερικούς ελληνικούς τό-πους, να ψάλλουν Επιτάφιο Θρήνο στην Παναγία, και να περιφέρουν τον μικρό ξύλινο επιτάφιο της (κουβούκλιο) τη νύχτα. (Πάτριος, Ιωάννης, Σά-μος, Κίωλος, Κύθηρα, Ιθάκη, Παξοί, Κέρκυρα κ.ά. Δείγμα Επιτάφιο της Παναγίας βρι- σκεται στο Βυζαντινό Μουσείο Αθηνών).

Και το συναξάρι συνεχί- ζει, ότι οι Απόστολοι έθαψαν την Παναγία στον κήπο της Γεθσημανής. Κάποιος όμως καθυστέρημένος (ο Θωμάς πάλι), ήρθε και ζήτησε να τον ανοίξουν τον τάφο. Τότε (σύμφωνα με άλλη παράδο- ση, που θέλει να σπρίξει τη «μετάσταση»), είδαν ότι έλειπε από τον τάφο το σώ- μα της Παναγίας.

Τάφο της Παναγίας (μετά τη μετάσταση) δείχνουν κι οι Καθολικοί στην Εφεσό της

Μ. Ασίας, ακολουθώντας την άποψη, ότι η Παναγία πέθανε κοντά στον Άγιο Ιωάννη τον Θεολόγο, που την είχε πά- ρει μαζί του, κατά την εντολή του Χριστού.

Κατά τη λαϊκή παράδοση, λίγο πριν πεθάνει η Μητέρα του Χριστού, ζήτησε από τον αρχάγγελο Μιχαήλ να της δείξει τον Κάτω Κόσμο και τις κολάσεις των αμαρτω- λών. Οι εντυπώσεις και η συ- μμόνεσή της περιγράφονται στο λαϊκό έργο: «Αποκάλυ- ψις της Θεοτόκου», που μπορούμε να πούμε πως εί- ναι ένα παράλληλο προς την επίσκεψη του Δάντε στην Κόλαση με συνοδό τον Βιρ- γίλιο».

Αλλά, άσχετα προς όλες αυτές τις συναξερικές διηγή- σεις και παραδόσεις, ο ελ- ληνικός λαός λατρεύει την Παναγία σαν θνητή μητέ- ρα του Χριστού και σκέφτε- ται τον θάνατό της α- νθρώπινα. Σήμερα μάλι- στα, στα μεγάλα πανηγύρια της, τα χαρούμενα και καλο- καιρινά, με τα ελεύθερα φα- γοτόπια, ούτε αυτόν τό θά- νατο συλλογίζεται. Η Πανα- γία ζει πάντα, αιώνια μητρική θεότητα στη σκέψη του, με θαυματουργικές παρεμβά- σεις στη ζωή, με οπτασιές εμφανίσεις, με ίδιες, με ιερά ζωά που ευνοεί (π.χ. τα φίδια στην Κεφαλονίδα), με αγία- σματα κ.ά.

Τα μεσάνυχτα και τα με- σημέρια της Γιορτής της (με τις ολονυχτίες και τους συμ- ποσιακούς πανηγυρισμούς), σ' ολόκληρο το ελληνικό ύπαιθρο, κυριάρχει η δυναμ- κή παρουσία της, γι' αυτό και μέσα στα εικασιοτεράρα των πανηγυρισμών της απο- κλείεται κάθε παρουσία δαι- μονος και έσχατοί στους κά- μπους και στα βουνά, ή στα ποτάμια και στις θάλασσες με τα έσχαλίσια...

Μεγάλο προσκύνημα στην Αιγαιακή Ελλάδα, η Τή- νος. Συγκεντρώνει, όπως η αρχαία Αθήνα, τό μεγαλύτε- ρο πλήθος πανηγυριστών. Αθηναίους, «εγκοιμηθείς» πι- στών, με θεραπευτικούς στόχους, γίνονται στους υπαίθριους χώρους του Μο- ναστηρίου της Ευαγγελί- στρις. Τα μεγάλα επιτάφια τάλια του Πειραιά απασχο- λούνται με τό ολόβδομαδο προσκύνημα, κι οι μεγάλοι δρόμοι που οδηγούν από τό Μοναστήρι στην παραλία της Τήνου, γίνονται πολυ- μporικοί, από κάθε είδους αναμνηστικά και λατρευτικά αντικείμενα, που ενδιαφέ- ρουν την ψυχολογική λαο- γραφία, όσο και τη μελέτη της λατρευτικής λαϊκής τέ- χνης.

Στο Αιγαίο επίσης τα πα- νηγύρια - προσκύνημα της Λέσβου (Αγίασος, Πέτρα), της Πάρου (Εκατονταπυλι-

νης), της Κύπρου (του Κύκ- κου), της Κρήτης (Ανώγει), της Νισύρου (Σηπλιανή)». Στο Ιόνιο παντού, με γραφι- κότερο των Παξών.

Και στον ελληνικό βορρά: τό συγκινητικό ανανεωμένο προσκύνημα των Ποντίων, στη νέα εγκατάσταση του «παλαδίου» τους, την Πα- ναγία του Σουμελά στο Βέρ- μιο, κι από κοντά τα πανηγύ- ρια των Σερρών, της Χαλκι- δικής (Εικοσφοίνισσα), του Τρλόφου, της Κοζάνης (Κα- ταφύγι), της Σιάποτας, της Βλάστης, της Σαμαρίνας, και στην Ήπειρο, του Μιχαλιτσι- ού...

Αλλά τα προσκύνηματα, μεγάλα και μικρά, είναι πολλά σε όλην την Ελλάδα. Δεν υπάρχει χώρος (στα νησιά, στα βουνά και στους κά- μπους) χωρίς μια Παναγία του Δεκαπενταύγουστου. Και τους έχουν δώσει, με γραφική οικειότητα στην κά- θε περίπτωση, από ένα δια- φορετικό όνομα, ώστε να μην παρουσιάζεται μονότο- νη η ενιαία τους λατρεία, αλ- λά ο κάθε τόπος, τό κάθε χωριό, τό κάθε Μοναστήρι να έχει ξεχωριστή και δική του και έξακολουθώντας, την Πα- ναγία του:

Αμπελακίωπισσα, Βουνιώ- πισσα, Δεκαπεντούσα, Θα- λασσινή, Καλαμού, Καντήλα, Καστρινή, Καταπολιανή, Μαρμαριώπισσα, Μολυβ- δοσκέπαστη, Περγλυού, Πλακιδιώπισσα, Σπηλιώπισσα, Τουρλιανή, Τραφονιώπισσα, Τριαντηνή, Φανερωμένη, Χρυσοκελλαριά, Χιλιανή κ.ά.

Η κοινωνική και δημογρα- φική σήμερα σημασία των πανηγυριών αυτών είναι αναμφισβήτητη. Ξαναφέ- ρουν τους ανθρώπους, έστω και για λίγες μέρες, στον τό- πο τους, τους κάνουν «Ανταίους», χαρίζοντάς τους τη ζεστασιά της πατρι- κής γης και των παιδικών αναμνήσεων και ξαναδίνουν στους απόμακρους οικι- σμούς των ανθρώπων σκοπό της δημιουργίας τους, με πο- λυάνθρωπος πάλι τις εκκλη- σίες, με πολυβόες τις πλα- τείες και τα καλντερίμια, με ανοιχτά στα σπίτια τα παρά- θωρα, με κίνισες υψιτών στο χωριό, και με χτυπήματα πο- διών και ήχων ανά χοροστά- σια. Έστω και για λίγο...

Δημ. Σ. Λουκάτος
«Τα Καλοκαίρινα»
Εκδόσεις: ΦΙΛΙΠΠΟΤΗ
Αθήνα 1981

1. Βλ. στο βιβλίο μου «Πα- σχαλικά και της Άνοιξης» (Φιλί- ππότης 1980), π.σ.σ. 31-33.
2. Έχει δημοσιεύσει, με κεί- μενο αυτό ο Μ.Ε. Πολίτης στο βι- βλίο του: Μελέτη επί του βίου των νεωτέρων Ελλήνων - Νεοε- λληνική Μυθολογία Β1 (εν Αθήναις 1874), σ.σ. σελίδες 375 - 389.
3. Εκεί τό έθιμο του «Νιμέ- ρου», προσκύνηματος με αυστη- ρή νηστεία από τις 8 Αυγούστου. Βλ. Νικίτα Ο. Σακελλαρόβη, Νι- σμακία τ. 6 (1978) σ. 150-5 και Ηρακλή Μ. Καραναστάση, Λαο- γραφία της Κως, Αθήνα 1980, σ. 35-52.
4. Μπορεί να μετρήσει κανείς 120 Μοναστήρια, στον ελλαδικό μόνο χώρο, αφιερωμένα στην Κοίμηση, (βλ. Σπύρου Κοκκίνη, Τα Μοναστήρια της Ελλάδας, Αθήνα (Καλλάρος) 1976.

ΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΚΑΙΡΟΥ ΜΑΣ

ΓΕΛΑΣΕ ΕΡΜΙΑ ΜΟΥ ΑΠΑΤΗΤΗ

Γέλασε, ερμιά μου απάτητη, γέλαστε
αγριές σπηλιές μου, που έζησα βαθιά σας
σαράντα χρόνια μοναχή, να γιάννω
με των δακρυών μου τον ανθό τις μύριες
λαβωματιές που μ' άνοιξαν οι άνθρωποι.

Δω κατοικεί ο Θεός, δάκρυα δε θέλει!

Κι εγώ που ξέσκιδη, χλωμί δρομούσα
από ερμιά σ' άλλη ερμιά θρηνώντας
κι άλλη μετά από σε να πάω δεν ήβρα,
μες στα βουνά δεν ήξερα πως ζούσα
τον Θεού, μες στα σκοτάδια ν' ανασταίνω,
σαν τους αετούς, βαθιά τις αστραπές Του.

ΘΕ, ΣΤΩΝ ΔΑΣΩΝ ΤΗ ΣΚΟΤΕΙΝΙΑ

Θέ, στον δασών τη σκοτεινιά,
σα σκιά πλεγμένη στα δεντρά,
σαν αστραπή στα πέπλα μου,
τρέμω πουλί στις χούφτες μου
την αγία Σου φωτιά κρατώ Σου.

Τα χέρια μου δεν καίγονται!

Μα απ' τους γιαιούς που περπατάς
και μόνος όλη μέρα ανανογιέσαι,
στρέψε ως εδώ το βήμα Σου
να πέσει η σκιά Σου απάνω μου,
πα στις χλωμάς μου τη φωτιά,
την κλήρα μου ν' αντέξω ως να πεθάνω!

Ο ΔΡΟΜΟΣ ΚΟΝΤΑ ΣΟΥ ΕΙΝΑΙ ΜΑΚΡΙΝΟΣ

Ο δρόμος κοντά Σου είναι μακρινός.
Ξέσκισα μύριες φορές τα πόδια μου για να Σε φτάσω.
Όμως αυτός μονάχα υπάρχει.
Δε χαράχτηκαν άλλοι δρόμοι για Σέ, που να οδηγούν
στον ουρανό.

Ζώστικα τ' ασκητικό μου μαντί και τράβηξα σε Σένα.
Μες από τη σιωπή και τα βουνά.
Η αγάπη Σου μ' έχει λιώσει.

ΤΙ ΟΔΥΝΗΡΟΣ ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ
Ο ΔΡΟΜΟΣ ΣΟΥ

Τι οδυνηρός που είναι ο δρόμος Σου, Θεέ μου!
Μέσα στη μοναξιά, στην απέραντη μοναξιά, και Σ' πά-
νω να λείπει.
Τρέχω να Σε προφτάσω μέσα στη λαίλαπα και στην κα-
ταιγίδα,
να φτάσω τα χνάρια των ποδιών Σου, που χάνονται μες
στην έρημο,
κι η ψυχή μου πνάνεται απ' το τρέξιμο και τον ανηφο-
ρισμό.
Και Σ' πάντα λείπει,
κι εγώ τρέχω σκοτεινή ξοπίσω Σου
να Σε βρω.

ΒΟΥΝΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΠΟΥ ΑΝΕΒΗΚΑ

Βουνά του Θεού που ανέβηκα, τί λόγο
θαμπωτικό για να σας πω, που το αίμα
σταλιά-σταλιά στις πέτρες σας δεν τρέχει
απ' τα γυνιά τα πόδια μου, ως σβαρνίζω
σ' αγκαθερά λιθάρια να σας βρω;

Μα σα χρυσά μαλλιά, σαν τ' ασπόμενα νερά μες στην
αγνή, μακριάθε ασπράτουν
οι ροδαλές πατούσες μου και γέρνει
απ' τη βαθιά σας σιγαλιά μπροστά μου
τ' αγέρι του Θεού να μ' απιδώσει
στο μέτωπο φιλάει και στα μαλλιά μου.

ΘΕ, ΓΕΛΑΣΕ ΜΟΥ ΜΙΑ ΦΟΡΑ

Θέ, γέλασέ μου μια φορά,
σα μαύρα μάτια στη νυχτιά,
σαν της λιμνιάς το χάραμα ν' ασπράψει
το γέλιο Σου βαθιά μες στην καρδιά μου!

ΜΟΝΟ Ο ΘΕΟΣ

Μόνο ο Θεός
γέρνει και καθρεφτίζεται
κι απ' τα νερά της μοναξιάς μου πίνει!

Συνέχεια στη σελ. 5

Στον τόπο μας με

ΣΤΗΝ ΚΑΡΔΙΑ ΤΟΥ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

Το μεγαλύτερο πανηγύρι του αρχοντοχωριού μας, είναι
το πανηγύρι του Δεκαπενταύγουστου. Στην κοίμηση της
Παναγίας μας, της μητέρας του Χριστού μας και μητέρα
όλων μας το πανηγύρι κρατάει τρεις ημέρες.

Δεν είναι μακριά τα χρόνια που του προσφέρουν μια
πραγματική ιδιαιτερότητα, την ποιότητα, τη γνησιότητα της
παραδόσης. Ενέχυρο της ψυχής μας.

Πολύς κόσμος, Καλαρρυτιώτες και φίλοι των Καλαρ-
ρυτών γύρτασαν στην καρδιά του Αυγούστου το μεγάλο,
το πρώτο πανηγύρι της χρονιάς, που ξεπερνάει όλα τα άλ-
λα σε συμμετοχή και ανθρώπινο ξεφάντωμα.

Παρακολουθώντας το χοροστάσι σκέπτεσαι και αναλο-
γίζεσαι το μεγαλείο του πολυβασανισμένου λαού μας που
μπόρεσε στον αγώνα του, αγώνα αιώνων, με την Ορθοδοξία
και τα Ελληνικά Γράμματα, έστω και λιγοστά αλλά γνήσια
να κρατήσει αλώβητο τον Ελληνισμό του. Είναι πράγματι
θαύμα!

Ακούς τα Λαϊκά όργανα να παίζουν: «Το Μαρία λεν
την Παναγιά», τον «Ολύμπτο» «τον Κατσαντώνη» το «Μπα-

Ο Χορευτικός μας Όμιλος σε πανηγύρι Δεκαπενταύγουστου
στην πλατεία Καλαρρυτών

λατό» και μύρια άλλα γνήσια δημοτικά τραγούδια κι ανα-
λογίζεσαι τις διαστάσεις και το μεγαλείο του ψυχισμού του
λαού μας. Έχει ιδιαίτερο νόημα η ποιότητα, σημαίνει εσω-
τερική καλλιέργεια και αποκαλύπτει προβληματισμούς και
βιώματα ιστορικών εποχών, που ο Ελληνισμός θυσιάστηκε
κυριολεκτικά και επιβίωσε.

Αυτή η γνήσια παράδοση διεκδικεί αναμφισβήτητα τα
δικαιώματά της απ' όλους μας. Είναι ένα ζωντανό κομμάτι
της εθνικής μας πορείας που πρέπει να διατηρηθεί «ως
κόρη οφθαλμού».

Ο ΓΕΙΤΟΝΑΣ

Αύγουστος μήνας. Αυτό το μήνα μπορέσαμε από τις
εξετάσεις των παιδιών στο Λύκειο να ξεμυτιέσουμε και να
μεινουμε για λίγες μέρες στους Καλαρρυτιώτες. Δεν είναι οι
Καλαρρυτιώτες για λίγες ημέρες, είναι υγεία, είναι χαρά, είναι
τόπος διαμονής για όλο το χρόνο, αρκεί οι δουλειές σου
να το επιτρέπουν. Τώρα που, όπου να είναι θα τοποθετηθεί
και η γέφυρα και η σύνδεση Ιωαννίνων Καλαρρυτών θα
γίνει τα Σαββατοκύριακα πολλοί Καλαρρυτιώτες και φίλοι
της υπαίθρου θα ανεβαίνουν για μια ζωή προκοπής κοντά
στη Φύση.

Φτάσαμε στην αυλόπορτα. Ανοίγουμε το καρύδι, έτσι
λέμε στο χωριό μας την φορητή κλειδαριά, πάμε ν' ανοί-
ξουμε την αυλόπορτα και να το πρόβλημα. Ένα δοκάρι
απ' τον καιρό είχε λυγίσει και δεν μπορέσαμε να μπουέ
στην αυλή.

Οι παλιοί λέγαν σωστά «Θεός και γείτονας». Είναι αυ-
τό που στην ανάγκη είναι πάντοτε κοντά μας. Δεν άφησαν
να ακούσουν οι γείτονες η Νίτσα, ο Θανάσης και νάτοι
κοντά μας. Κοντά στα καλωσορίσματα και η βοήθεια. Μι-
σανοίξαμε την αυλόθυρα και βάλαμε τα πράγματα στην
αυλή. Αρχίσαμε να τακτοποιηθούμε κι έχει ο Θεός.

Εδώ είναι το συγκινητικό. Έμαθε το περιστατικό ο
ακούρατος μάστορ Σωτήρης και χωρίς ειδοποίηση, χωρίς
παζάρια, ήρθε και τακτοποίησε το άνοιγμα και το κλείσιμο
της πόρτας. Το γεγονός είναι πραγματικό και πραγματικά
συγκινητικό. Μαρτυρεί ότι υπάρχουν ακόμη άνθρωποι γνή-
σιοι άνθρωποι στην ρευστή και αχαρταχτήριστη εποχή μας.
Ευχαριστώ και πάλι Σωτήρη.

ΓΑΡΙΦΑΛΟ ΚΑΙ
ΒΑΣΙΛΙΚΟ

— Καλημέρα θεία
Καλλιόπη.

— Καλώς τον, πότε
κοπιάσατε; Πονιέται ο
τόπος μας!

— Χθες.

— Αργήσατε φέτος
παιδί μου.

— Ναι, αργήσαμε, οι
εξετάσεις των παιδιών
βλέπεις.

— Διαβάσματα είναι
αυτά, πρέπει να γίνονται
στον καιρό τους. Δεν
πειράζει κάλιο αργά πα-
ρά ποτέ. Πέρασε μέσα
για ένα γλυκό, ένα καφέ,
ένα κρύο νερό. Όχι στο
δρόμο, γείτονες είμαστε.

— Άλλη φορά θεία,
έχω λόγο ν' ανταμώσω...
και πρέπει να φύγω.

— Μα, τίποτε, έτσι
σαν ξένος περνάς στο
δρόμο; Μια στιγμή.

Η θεία Καλλιόπη ανέ-
βηκε δυο δυο τα πέτρινα
σκαλιά στο σπιτικό της
και απ' τις περιποιημέ-
νες γλάστρες της κόβει
λίγα γαρίφαλα και λίγο
ανθισμένο βασιλικό.

— Να, παρ' το, και
σας περμένω όλους,
ακούς;

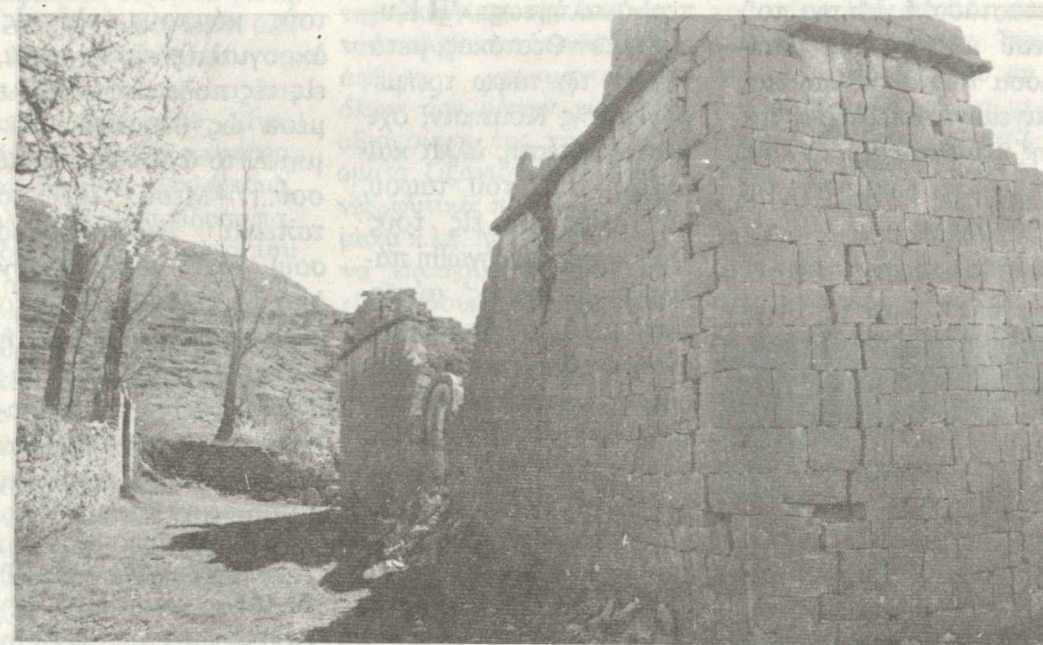
Ευχαρίστησα τη θεία
και η θωριά της ομορφιάς
που κρατούσα στα χέρια
με έβαλε σε σκέψεις. Σ'

αυτό βοηθούσε και η
πρωινή γαλήνη κι ησυχία.
Στο σχήμα, στο χρώμα,
στην ευωδιά των λουλου-
διών προσπαθούσα να
ανασυνθέσω το πρόσω-
πο της θείας που καθρε-
φιζόταν μέσα τους. Ζε-
στό, φυσικό χρώμα. Τι
μυστικά της ψυχής να
κρύβουν; Οι σκέψεις σιγά
έγιναν έντονες, κό-
ντευαν να πάρουν δια-
στάσεις κραυγής στα
στήθη μου, αλλά την απά-
λυναν τα κελαηδίσματα
των καρδερινών (στραγα-
λιανών, λέμε στο χωριό
μας). Έτσι ημέρωσα, όλα
έγιναν μέσα μου μια μου-
σική. Τ' αγέρι σ' άγγιγμά
του έλεγε τα δικά του.
Μάταια οι σκέψεις μου
προσπάθησαν ν' ανθί-
σουν, να συνεχίσουν τ'
άγγιγμα της αλήθειας
όπως ο βασιλικός και τα
γαρίφαλα που κρατούσα
στα χέρια μου και κάθε λί-
γο και λιγάκι χαϊρόμουν
την ευωδιά του.

τους ανθρώπους μας

Η ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΔΑ

Η Αγία Τριάδα ήταν μια
εκκλησία χτισμένη από

Η Αγ. Τριάδα Καλαρρυτών όπως ήταν προ της έναξης των εργασιών αναστήλωσης

σκληρή πέτρα με άρι-
στη κατασκευή. Θυμά-
μαι μάλιστα Δημοτικού
Σχολείου, κάποτε είχα-
με κάνει για λίγο καιρό
μάθημα με τον άριστο
αείμνηστο δάσκαλο Κώ-
στα Κατσάνο. Μάθημα
στα στασίδια του. Θυμά-
μαι ακόμη και τις ωραί-
ες εικόνες της. Κάναμε
εκεί μάθημα, γιατί γίνό-
ταν επισκευές στο Δη-
μοτικό Σχολείο. Λύση
ανάγκης.

Στο δεύτερο παγκό-
σμιο πόλεμο οι Γερμανοί
κατακτητές κοντά στα
σπίτια του χωριού που
έκαψαν, έκαψαν και την
Αγία Τριάδα.

Πέρασαν δεκαετίες
και τώρα τα τελευταία
χρόνια γίνεται η αναπα-
λαιώσή της με σεβασμό
και ευθύνη από άξιους
μαστόρους στην μορφή
και την αρχιτεκτονική
πληρότητα που είχε ο
ναός στην αρχική του
κατασκευή.

Οι εργασίες προχώ-
ρησαν, γιατί οι μαστοροί
είναι πιστοί άνθρωποι,
αλλά τα χρήματα που
απαιτούνται για τα υλικά
και τα ημερομίσθια των
μαστόρων είναι ελάχι-
στα. Ως γνωστό προέρ-
χονται από συνεισφορές
των πιστών Καλαρρυτιω-
τών Χριστιανών μέσω
των Συλλόγων Ιωαννί-
νων, Αθηνών και κυρίως
της Λαρίσης, που έχει
και την ευθύνη της επί-
βλεψης και αποπεράτω-
σης του έργου.

Υπάρχουν Καλαρρυτιώτες που θέλουν να προ-
σφέρουν για να τελειώσει η εκκλησία της Αγίας
Τριάδας. Πολλοί μας ρώτησαν και μας ρωτούν που
να στείλουμε τα χρήματα. Σ' αυτούς απαντούμε

στα Γιάννινα στον Ιστορικό Πατριωτικό Σύνδεσμο
Καλαρρυτών «Η ΠΙΝΔΟΣ» οδός Λαμποβιτιάδη 3
ΤΚ 55333 Ιωάννινα. Ακόμη και στις διευθύνσεις
των άλλων συλλόγων ιδιαίτερα στο Σύλλογο Κα-
λαρρυτιωτών Λαρίσης. Η διεύθυνση του προέδρου
του συλλόγου κ. Νίκου Μπαζάκη είναι: Παπαδιαμά-
νη αρ. 3, Λάρισα.

ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ ΜΑΙΡΟΥΛΑ

Στο χωριό μας συχνά συναντάς στο δρόμο ανέλ-
πιστα και ανεπανάληπτα πράγματα που σε χαρο-
ποιούν. Καλωσυνάτοι, ντόμπροι άνθρωποι, παιδιά,
ζώα, λουλούδια, ακόμη συχνά και τη μυστηριώδη
σιωπή, που βοηθάει στην ψυχική ανάταση του αν-
θρώπου.

Μια μέρα, ημέρα του Δεκαπενταύγουστου βρί-
σκα μια άγνωστη βλαχοπούλα ήταν δεν ήταν πέντε
χρόνων, που πήγαινε στην εκκλησιά με τη μητέρα
της.

— Πώς σε λένε; τη ρώτησα.

— Μαίρη, μου απάντησε χαριτωμένα η μικρή.

— Μαίρη ή Μαρία, τη ρώτησα και χαϊρόμουν
τη ζωή και την υγεία που ξεχέλαιζε τα γιορτινά της
ρούχα.

— Το ίδιο είναι, μου απάντησε με θάρρος το αγ-
γελούδι.

— Τότε έχεις το όμορφο όνομα της Παναγίας
μας, το ξέρεις;

— Το ξέρω, μου απάντησε το κοριτσάκι και το
προσωπάκι της έλαμπε στον ορεινό ήλιο σαν εκα-
τόφυλλο τριαντάφυλλο. Η κουβέντα της συνεσταλ-
μένη έκρυβε ακούσματα του Παραδείσου.

— Γιατί σε λένε Μαίρη και όχι Άννα;

— Αυτό το όνομα μου έδωσε στο βάπτισμα ο
νοινός μου γιατί έτσι έλεγαν τη γιαγιά μου.

— Ναι αλλά τη γιαγιά σου την έλεγαν Μαρού-
σιω.

— Το ίδιο είναι, απάντησε ξέπνινα και ετοιμό-
λογα η μικρή.

Ο ήλιος ασάλευτος ανέβαινε ξεκούραστος απ' τις
περήφανες κορυφές της Πίνδου μας, φώτιζε, ζέ-
σταινε και σκορπούσε χαρά στον τόπο. Οι καμπά-
νες, όλες οι καμπάνες της Εκκλησίας ηχοούσαν χαρ-
μόσυνα. Τέτοιες ώρες φτάνεις στο ξέφωτο της ψυ-
χής. Ευχήθηκα στη μικρή από καρδιάς. Χρόνια
πολλά Μαίρη και ευτυχισμένα.

Ο ΚΑΛΑΡΡΥΤΙΩΤΗΣ

ΘΕ ΜΟΝΑΧΕ

Θέ μοναχέ, που στην ερμιά ξεχνείς
σαν αγριος ποταμός το στέναγμά Σου
κι αγριεύουν τα θεριά και στη μονιά τους
γοργά κινούν να παν, το συντριμμό Σου
βάσταξε σα Θεός.

Μεγάλοι σαν και Σένα δε χωρούνε
στα πλάσματα που αγάπησες!

Σα φίδι κουλουριάσου στην ερμιά Σου,
σαν το βοριά τις νύχτες, ως να 'ρθούνε
κι άλλοι θεοί στη γη, το πικραμένο
ν' ανοίξεις κι άγιο στόμα να γελάσεις.

ΠΑΝΤΑ ΥΠΑΡΧΕΙΣ ΕΣΥ

Πάντα υπάρχεις Εσύ.
Όσο κι αν λέω πως χάθηκες, πάλι Σε βρίσκω.
Στη σιωπή την κρυφή κυλάς της καρδιάς μου,
μες στις φλέβες στο αίμα μου,
σ' όλην είσαι κρυμμένος τη σάρκα μου.
Μπροστά σε Σένα δεν ντρέπομαι
κάθε μέρα να ξεσκίζω τα στήθη μου
τον πόνο της καρδιάς μου να βλέπεις,
τις ώρες του μακριού που ζω νικημού.
Κι αν λέω πως χάθηκες και Σε έχασα,
κι αν λέω περ' από Σένα η ζωή πιο πλατειά,
πάντα στις κρυφές μου τις ώρες Σ' αποζητώ, να Σ'
αγκαλιάσω στα χέρια μου,
να κλαίω βαθιά Σου όσο ποτέ μου δεν έλαψα.
Γιατί την κοίτη κρατάς της ψυχής μου.
Γιατί με παίρνεις στα μάγια της έκστασης
και σ' άλλον κόσμο με φέρνεις ουρανικό.

ΑΓΕΡΙ ΠΟΥ ΦΥΣΑΣ

Αγέρι που φυσάς,
αγέρι που σκιρτάς στην όψη μου,
είσαι απ' το βάθος μου τ' απέραντο,
είσαι απ' το φάδι της ψυχής.
Ωρες κοντά σου στέκομαι
να βυθιστώ στους κόσμους σου,
να βυθιστώ στη δρόσο σου,
σου απείρου να γλιστρώ τη μουσική.

ΑΓΕΡΙ ΠΟΥ ΜΟΥ ΠΗΡΕΣ ΤΗΝ ΨΥΧΗ

Αγέρι που μου πήρες την ψυχή
κι όλο με σένα χάνομαι
κι όλο με σε γλιστρώ.
Λιγοθυμιά της κάθε μου στιγμής.
Ω, μη με παίρνεις πια στα πέπλα σου
άσε να γίνω χώμα, λούλουδο, νερό,
να γίνω θρήνος μες στα πλάσματα,
τη μοίρα μου μαζί τους να θρηνώ.

ΑΓΕΡΙ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΑΣ ΜΟΥ

Αγέρι της πατρίδας μου,
φύσα γλυκά στ' απόμακρο,
και που ουρανό και κέσμος χάνονται
σα νοσταλγία φύσα της ψυχής
και στ' αλαφρό ταξίδι πάρε με.

ΑΓΕΡΙ ΠΟΥ ΦΥΣΑΣ ΚΑΘΕ ΒΡΑΔΙΑ

Αγέρι που φυσάς,
κάθε βραδιά στην όψη μου
και μου χαϊδεύεις τα μαλλιά.
Σ' μοναχά μου απόρρινες
στον κόσμο αυτό για ν' αγαπά!
Στην ομορφιά ξηλώ να χάνομαι.
Κι όπως σκορπάς το μύρο σου,
πνέω και σ' άλλον κόσμο βρίσκομαι,
γαλάζιο κόσμο, ονειρικό.
Αγέρι, σ' αγαπάω.

Ω ΜΑΓΙΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Ω μάγια της ζωής,
γαλάζιο φως που μ' έλυνες
φως γαλανό που νηρόθηκα
πάν' απ' της γης τα πλάσματα
μες στο μαγικό σου να ζω.
Πάρε με στην ανάσα σου
ν' αναρριχθώ στο μύρο σου,
πνεύμα αγαθό βαθιά σου να σκιρτά.
Άλλο απ' τον κόσμο τούτο δε ζητώ.

ΟΛΓΑ ΒΟΤΣΗ

«ΤΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ» Τόμος Πρώτος
1951-1973 «ΟΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΩΝ ΦΙΛΩΝ» ΑΘΗΝΑ 1989

Συνέχεια από τη σελ. 2

των θυμολογίων μας. Ειδικά στην θυμολογία της Κοιμήσεως και ο τάφος άκωχη της παναγίας ονομάζεται «κλίμαξ προς οὐρανόν»:

Κλίμαξ προς οὐρανόν
ὁ τάφος τῆς Παρθένου,
καὶ Θεοτόκου πέλει,
ἀνάγουσα τοὺς πίστει
αὐτὴν αἰεὶ δοξάζοντας!

Ένας ἀπὸ τοὺς πιὸ προικισμένους κληρικούς ῥήτορες τῆς Τουρκοκρατίας, ἀφιερώνοντας ἓνα βιβλίον τὸν στήν Παναγία, γράφει: «Εἰς τοὺς πόδας σου τρέχει τὸ βιβλίον τοῦτο, Κόρη Θεοχαρίτωτε, ὅχι μόνον διατὶ μετὰ τὴν βοήθειάν σου ἐγράφη καὶ μετὰ τὸ χρυσὸν σου ὄνομα εἰς πολλοὺς καὶ πολλοὺς τόπους λαμπρύνεται, ἀλλὰ καὶ διατὶ ἔσται πλέα ἀλλων τινὰ ἐρηπτόρευσας εἰς τὸν κόσμον. Τρισάθλιοι, ἔμειψ, ὄνισας καὶ μετὰ ἓνα «Ἐνόντο» δὲν ἤθελες παρακινήσει τὸν Θεὸν νὰ ἀλλάξῃ μετὰ τὴν γῆν τοὺς ἀστέρας, καὶ μετὰ μεταφορὰν ὅχι πλέα ἀκουστή, δὲν ἤθελες τὸν μεταφέρει ἀπὸ τὸν κόλπον τοῦ Πατρὸς εἰς τὰ παρθενικά καὶ ἀμόλυντα σπλάγχνα. Οἱ ἄλλοι ὅσοι ἔξισαν εἰς τὸν κόσμον ἀγαλὰ καὶ ὀνομαστότατοι ῥήτορες, ὅλοι ἐπροοιμίαςαν τὴν ζωὴν μετὰ δάκρυα.

Δὲν ἐδιηγῆσαν εἰς τὸν δρόμον τῆς ἰδίας των ζωῆς παρὰ δυστυχίας καὶ ὁ ἐπιλόγιος ἄλλος δὲν ἐστάθη, παρὰ ἓνας φοβερός καὶ πικρὸς θάνατος. Ἀμὴ ἐπὶ, ῥητορικώτατη Παρθένη, εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς σου ἡγιασμένη, ὅχι μόνον ἐπροοιμίαςας τὴν ζωὴν μετὰ χαρὰν, ἀλλὰ ἐστάθη παρὰ ἡ τὰ μεγαλεῖα, εἰς τὰ ὅποια σὲ ὤψωσεν ὁ Θεός· ἡ τὰ χαρίσματα, μετὰ ὅποια ὁ Οὐρανὸς σὲ ἐπλούτησε. Καὶ ὁ Ἐπιλόγιος δὲν ἐστάθη παρὰ ἓνας γλυκὺς ὕπνος ὅπου σὲ ἔκαμεν ὑπνεῖσαι νὰ ἐξυπνήσῃς ἐπάνω εἰς

Ο ΓΛΥΚΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΓΓΕΛΩΝ

Π. Β. ΠΑΣΧΟΥ

τοὺς Οὐρανούς, στεφανωμένη μετὰ ἀστρά καὶ Παμβασίλισσα τῶν Ἀγγέλων» (βλ. Φρ. Σκούφου, Πατριωτικά καὶ Ἡθικά, ἐπιμ. Κ. Καυροφύλλα, Ἀθ. 1940, σελ. 31-32).

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς τῆς λέγει: «Καὶ πῶς θανάτου γεύση, ἡ ὀφθαλμὸς; Σὺ πρὸς τὴν γέφυρα, κλίμαξ πρὸς οὐρανόν καὶ πρὸς ἀθανάσιαν ὁ θάνατος πορθεῖται γενήσεται. Ὅντως, μακαρία Σὺ, παμμακάριστε!» (Μδωδὸ Ε.Π. 96, 733). Σὲ ἄλλο σημείον τῆς λέγει: «Ἐπρεπε, ὅπως τὸ χρυσάφι, ἀφοῦ ἀποβάλλεις τὸ γεῶδες πάχος τῆς θνητότητας, μετὰ ἀφάρτη καὶ καθαρή, ἐκλάμπουσα σὸ φέγγος τῆς ἀφθαρσίας καὶ τὴν σάρκα, νὰ ἀναστήθῃς ἀπὸ μνήμα».

Οἱ πιστοὶ τὴν ὕμνουν καὶ τὴν δοξάζουν, τὴν ἀποθέτουν στήν Κοίμησίν της μέσα στὸν τάφο, μὰ ἐκείνη ἄφρον ἄδαιο τὸ μνήμα της καὶ γεμίζει μετὰ τὴν ἴδια τὴ δόξα της τὸ μνήμα της καὶ γεμίζει μετὰ τὴν ἴδια τὴ δόξα της τὸν Παράδεισο, γὰρ νὰ ἔχει τὴν κατάστασιν τῆς στήν οὐράνια ζωὴ καὶ τὴν κατοικία της στήν τρυφὴ τοῦ Κυρίου.

Ὁ ἴδιος ὁ Δαμασκηνὸς μιλᾷ σὲ ἄλλο σημείον (δ.π. 96, 753), γὰρ μετὰ τὴν ἡμετέραν τῆς Θεοτόκου, πρῶτον πὺν θὰ ἐπαναλάβουν καὶ ἄλλοι Πατέρες, καθὼς καὶ νεώτεροι θεολόγοι καὶ ιεροκήρυκες, ὅπως ὁ Μηνιάτης, ὁ Θεοτόκος, ὁ Νικηφόρος Ἀγιορείτης. Ἀκούστε τὸν Ἡλία Μηνιάτη, πὺν μᾶς λέγει: «Ἰδετε τὸν τάφον εἰς τὸ χωρίον τῆς Γεθσημανῆ, καὶ θέλετε τὸν εὖρεῖ κεκρυμμένον τάφον δὲν δύναται νὰ χωρήσῃ τὴν Μητέρα τῆς Ζωῆς, τὸ δοχεῖον τῆς σεσαρκωμένης Θεοτόκος, τοῦ ὁποῦν τόπος ἀντάξιός εἶναι ὁ θρόνος τῆς θείας δόξης.

Καὶ ἐπάνω εἰς τοιοῦτον θρόνον, ἐκ δεξιῶν τοῦ βασιλέως Θεοῦ Χριστοῦ, μεταστᾷ ἡ Μητέρα τοῦ Θεοῦ καθέται ὡς βασίλισσα τῶν οὐρανίων καὶ ἐπιγείων, ὑπερέτερα πάσης κτίσεως» (βλ. τὸ λόγο τοῦ, «εἰς Κοίμησιν τῆς Θεοτόκου»).

Ὁ Νικηφόρος Θεοτόκος βάσει καὶ τὸ στοιχεῖον τῆς ἀναστάσεως σὸ λόγον τοῦ εἰς τὴν Κοίμησιν τῆς Παναγίας:

«Ἐκεῖνο τὸ σῶμα μοναχόν, τὸ ὁποῖον εἰς ὅλην τὴν ζωὴν ὅπου ἔζησε, καθαρώτατον ἔμεινε ἀπὸ κάθε παραμικροτάτου μολυσμὸν τῆς πρῶτης αἰσεως.

Τὸ σῶμα ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον δοχεῖον ἔγινε τῆς Θεότητος, τὸν Θεὸν ἐβάστασε καὶ εἰς τὸν Θεὸν σάρκα ἐδάνεισε, τὸ σῶμα τὸ παρθενικὸν καὶ Θεομητορικόν, τὸ σῶμα λέγω τῆς —κατὰ σάρκα— Μητρὸς τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Λόγου, αὐτὸ ἔλαβε τὴν μεγάλην ἐξαίρεσιν αὐτὸ ἀνταμιῶνεται μετὰ τὴν ψυχὴν προτιτέρα ἀπὸ τὴν κοινήν ἀνάστασιν, μεθίσταται ἀπὸ τὴν γῆν, ἀναβαίνει εἰς τοὺς οὐρανούς καὶ ἀφθαρτίζεται.

Αὕτη εἶναι μία δόξα καὶ ἐξαίρεσις, τὴν ὁποῖαν ἔλαβε μόνον τὸ τεθεωμένον σῶμα τοῦ Θεανθρώπου Ἰησοῦ.

Αὕτη εἶναι δόξα μεγάλητερη ἀπὸ ὅλας τὰς δόξαις, ὅπου ἔλαβεν ἡ Θεοτόκος, νὰ ἀναστηθῇ προτιτέρα ἀπὸ τὴν κοινήν ἀνάστασιν, νὰ γένη ἀφθαρτος προτιτέρα ἀπὸ τὸν καιρὸν τῆς ἀφθαρσίας, νὰ δοξασθῇ προτιμῶν τὸν γέννη ἡ κρίσις καὶ ἡ ἔξτασις, νὰ λάβῃ τὴν ἀνταπόδοσιν προτιμῶν νὰ ἔλθῃ ἡ ἡμέρα τῆς ἀνταποδόσεως, νὰ τιμηθῇ τέλος πάντων μετὰ προνόμια, ὅμοια μετὰ ἐκεῖνα τοῦ υἱοῦ της».

Ὁ ἅγιος Νικηφόρος ὁ Ἀγιορείτης βάσει καὶ ἓνα νέον ὄρο καὶ ὁμιλεῖ καὶ μεταστᾷ ἡ Μητέρα τοῦ Θεοῦ καθέται ὡς βασίλισσα τῶν οὐρανίων καὶ ἐπιγείων, ὑπερέτερα πάσης κτίσεως» (βλ. τὸ λόγο τοῦ, «εἰς Κοίμησιν τῆς Θεοτόκου»).

Θὰ κλείσουμε τὴν ὁμιλία μας αὕτη, μετὰ σύγχρονον ἱερεῖα πρὸς τὴν Παναγίαν μας (βλ. ἄρθρον τοῦ Φ. Κόντογλου, «Κιβωτὸς Β'», σελ. 310-311): «Ναί! Σὲ μακαρίζομεν καὶ δὲν θὰ πάψωμεν νὰ σὲ ὕμνοιοιοῦμεν, προστάτρια τῶν δυστυχισμένων, ἐλπίδα τῶν ἀπελπισμένων, ἀγκυρὰ τῶν θαλασσοδαρμένων, σεμνὸν καὶ αὐτὸ τῶν Ὁρθόδοξων Χριστιανῶν. Σῶζε αἰεὶ, Θεοτόκε, τὴν κληρονομίαν σου. Ἀποσκέπαζε τὴν πτωχὴν χώραν μας, ὅπου ἀγαπᾷ τὸ

ἅγιον πρόσωπόν σου περισσότερο ἀπὸ κάθετι εἰς τὸν κόσμον, ἐπειδὴ εἶναι βασανισμένη, ὅπως εἶσαι καὶ Ἐσὺ, καὶ διὰ τοῦτο ἡ ἀγάπη της εἶναι πονεμένη ἀγάπη. Δι' Ἐσέ-να ἔχει κτίσει ἐκκλησίες καὶ ἐρημοκλήσια παντοῦ, εἰς τὰ βουνά, εἰς τοὺς κάμπους, εἰς τὰς ἀκρογιαλίες, εἰς τὰ νησιά, εἰς τὰς πολιτείες καὶ ἔβαλε μέσα ὡς θησαυρὸν ἀτιμῶν τὸ ἅγιον εἰκόνασμα σου... Μέσα εἰς τὰ ταπεινά κατοικητήριά σου, ὅλα μοσχοβολοῦν ἀπὸ τὸ λιβάνι καὶ ἀπὸ τὸ κερί ὅπου ἐμάζεψεν ἡ προκομμένη μέλισσα, βόσκοντας εἰς τὰ ἀγριο-λουλούδια τῶν βουνῶν μας, ὅπου εἶναι ἀγὰν σὰν καὶ Ἐσέ-να.

Σήμερα εἶναι διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ διὰ τὴν Ὁρθόδοξίαν ἑορτὴν ἑορτὴ καὶ πανηγυρὸς πανηγύρεων. Ἀπὸ τὴν χάριν σου τὰ πτωχὰ μας σπῖτι γεμίζουν χαρὰν, γίνονται παλάτια.

Ἡ στεριά καὶ ἡ θάλασσά μας ἀγάλλονται. Οἱ πτωχοὶ γίνονται πλούσιοι. Οἱ δυστυχισμένοι γίνονται χαρούμενοι. Ἀπὸ τὴν γενεὴν σικερίτῃ τῷ πνεύματι, λαμπαδουχοῦμενος!»

Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

«Η ΔΡΟΣΟΣ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ» σελ. 56...

Ἐκδόση:

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ 1986.

«ΚΑΛΑΡΡΥΤΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ»
ΠΟΛΙΤΕΣΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

— * —
εκδότης: ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
ΚΑΛΑΡΡΥΤΩΝ «Η ΠΙΝΔΟΣ»
ΛΑΜΠΟΒΙΤΑΛΗ 3 * ΤΗΛ. 37.440 * ΓΙΑΝΝΙΝΑ

— * —
Συντάσσεται ἀπὸ ἐπιτροπὴ

Πληροφορίες - Επιμέλεια Ἐκδόσεως:
κ. Θεόδωρος Μπαργιάννης
τηλ. (0651) 25.561

— * —
Τα ἐξόδα ἐκτύπωσης καὶ διακίνησης τῆς εφημερίδας,
καλύπτονται ἀπὸ τὴν προαιρετικὴν εἰσφορὴν μελῶν
καὶ φίλων μας.

— * —
Τυπογραφία:
Γ. ΔΟΥΒΑΛΗ - Ε. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ
28 Οκτωβρίου 41 * ΤΗΛ. 20.544 * ΓΙΑΝΝΙΝΑ

Η ΚΟΥΚΟΥΒΑΓΙΑ

(Athene noctua)

ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΤΣΙΤΣΑΣ

Κανένα ἀπὸ τὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ δὲν ἔχει παρεξηγηθεῖ καὶ δὲν ἔχει συκοφαντηθεῖ τόσο ἀπὸ τὴ λαϊκὴ πρόληψη καὶ δεισιδαιμονία, ὅσο ἡ κουκουβάγια. Επειδὴ ζεῖ σὺς σκοτεινὲς τρύπες καὶ σὺς ἰσκιὺς τῶν δέντρων καὶ τῶν τοίχων, ἔχει ἀσχημα μάτια καὶ κλαψιάρικη στριγκὰ φωνή, γι' αὐτὸ ἔχει φορτωθεῖ ὅλη τὴ λαϊκὴ ἀντιπάθεια:

«Κουκουβάγιες νὰ λαλῶσιν σπῖτι τὸν». Εἶναι γνώριμη λαϊκὴ κατάρρα, πὺν σημαίνει ἐκκλησίισμα. Παλιὰ λαϊκὴ παράδοση παραδέχεται πὺς σὲ σπῖτι πὺν θ' ἀκουστὲ φωνὴ κουκουβάγιας σῖντομα θὰ πεθάνει ἄνθρωπος. Δὲν εἴλεπαν βέβαια, τὰ παλιότερα μάλιστα χρόνια κουκουβάγιες συλλογίζονται πὺν βουνῶν μας, ὅπου εἶναι ἀγὰν σὰν καὶ Ἐσέ-να.

Σήμερα εἶναι διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ διὰ τὴν Ὁρθόδοξίαν ἑορτὴν ἑορτὴ καὶ πανηγυρὸς πανηγύρεων. Ἀπὸ τὴν χάριν σου τὰ πτωχὰ μας σπῖτι γεμίζουν χαρὰν, γίνονται παλάτια.

Ἡ στεριά καὶ ἡ θάλασσά μας ἀγάλλονται. Οἱ πτωχοὶ γίνονται πλούσιοι. Οἱ δυστυχισμένοι γίνονται χαρούμενοι. Ἀπὸ τὴν γενεὴν σικερίτῃ τῷ πνεύματι, λαμπαδουχοῦμενος!»

Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

«Η ΔΡΟΣΟΣ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ» σελ. 56...

Ἐκδόση:

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ 1986.

τῆς γεωργίας, τὴν αὐξηση τοῦ πληθυσμοῦ καὶ τὴν ἀφθονία χρησιμοποίηση ὁλων τῶν μέσων γιὰ τὴν αἰσιοποίηση τῆς γῆς λιπάσματα, ζιζανιοκτόνα, μηχανές, φυτικές ποικιλίες, φάρμακα κ.λπ. πὺς εἶναι νοητὸ νὰ ἐπικηρύσσουμε καὶ νὰ ἐξοντώνουμε τὸν ἀγρὸν καὶ ἀδάπανο αὐτὸν ἀγροφύλακα; Καὶ νὰ τραγουδᾷ με τὴν πέρδικα, πὺν γίνεται κάποτε συμφορὰ στα σταφύλια καὶ στα γεννητήρια; Καμαρώνοντας μάλιστα γιὰ τὴς ζημιές τῆς αὐτῆς;

«Πούσιν Πέρδικα γραμμένη καὶ ἡρθεσ το πρῶτῃ βρογμένη Ἥμουνα πέρα στα πλάγια...»

Εἶναι ντροπὴ σήμερα, μετὰ τὸς τῶν γραμμάτων καὶ τῆς ἐπιστήμης, πὺν δειλὺς τὸς πλάνες καὶ τὸς προλήψεις, εἶναι ντροπὴ —λέμε— νὰ ἔχουν πέρση τέτοιες μωρίες γιὰ τὴν κουκουβάγια. Εἶναι καὶ ἀμαρτία νὰ παραδέχεται κανεὶς πὺς ὁ Θεός, ὡρίσε ἓνα πούλι νὰ προμαντεύει τὸν θάνατο σὺς ἀνθρώπους. Εἶναι καὶ αἰσθητὸ πὺν ἰδιοὶ οἱ ἀγρότες νὰ γίνον πτωχοὶ σὺν προστασία τοῦ μεγάλου αὐτοῦ πτερωτοῦ εὐεργέτη.

Ὁ νόμος τὸ προστατεύει καὶ τιμωρεῖ αὐστηρὰ τοὺς παραβάτες.

Σ' ἄλλες χώρες, οἱ γεωργοὶ φτιάχνουν ἐπίτηδες, παραθυράκια σὺς στέγες τῶν ἀχυρῶν των καὶ τῶν ἀποθηκῶν τους, γιὰ νὰ μπαίνει ἡ κουκουβάγια καὶ νὰ καθαρίζει κήτους, αὐλές, γιούρτια, ἀπὸ τὴς κάμπες, τὰ ποντίκια κ.λπ. Ἀλλὰ δὲν χρειάζεται νὰ πάρουμε παραδείγματα ἀπὸ ἔξενους τόπους. Ἀρκεῖ νὰ θυμηθοῦμε μόνον πὺς οἱ πρόγονοί μας, πὺν ἐδημιούργησαν τὸν μεγαλύτερο πολιτισμὸ τὸν κόσμον, εἴχαν τὴν κουκουβάγια γιὰ ἱερὸ πούλι, ἀφιερώνον τὴν θεὰ Ἀθηνά, πὺν ἐσυμβόλιζε τὴν φρόνηση καὶ τὴν σοφία. Ἡ Ἀκρόπολις τῶν Ἀθηνῶν φιλοξενούσε πολλὰ ἀπὸ τὰ πούλια αὐτά, τὰ δὲ Ἀττικὰ νομίσματα ἔφεραν τὴν εἰκόνα τῆς κουκουβάγιας.

Στα παλιὰ χρόνια, μετὰ τὴν χαλάρη καὶ πρωτογονικὴ μορφή τῆς γεωργίας δὲν βαρύνονταν πὺν πλῆθυνον τῶν ἐχθρῶν της. Σήμερα ὅμως μετὰ τὴν τὸς γεωργικὴ πρόοδο, μετὰ τὴν ἐντατικοποίηση

τῆς γεωργίας, τὴν αὐξηση τοῦ πληθυσμοῦ καὶ τὴν ἀφθονία χρησιμοποίηση ὁλων τῶν μέσων γιὰ τὴν αἰσιοποίηση τῆς γῆς λιπάσματα, ζιζανιοκτόνα, μηχανές, φυτικές ποικιλίες, φάρμακα κ.λπ. πὺς εἶναι νοητὸ νὰ ἐπικηρύσσουμε καὶ νὰ ἐξοντώνουμε τὸν ἀγρὸν καὶ ἀδάπανο αὐτὸν ἀγροφύλακα; Καὶ νὰ τραγουδᾷ με τὴν πέρδικα, πὺν γίνεται κάποτε συμφορὰ στα σταφύλια καὶ στα γεννητήρια; Καμαρώνοντας μάλιστα γιὰ τὴς ζημιές τῆς αὐτῆς;

«Πούσιν Πέρδικα γραμμένη καὶ ἡρθεσ το πρῶτῃ βρογμένη Ἥμουνα πέρα στα πλάγια...»

Εἶναι ντροπὴ σήμερα, μετὰ τὸς τῶν γραμμάτων καὶ τῆς ἐπιστήμης, πὺν δειλὺς τὸς πλάνες καὶ τὸς προλήψεις, εἶναι ντροπὴ —λέμε— νὰ ἔχουν πέρση τέτοιες μωρίες γιὰ τὴν κουκουβάγια. Εἶναι καὶ ἀμαρτία νὰ παραδέχεται κανεὶς πὺς ὁ Θεός, ὡρίσε ἓνα πούλι νὰ προμαντεύει τὸν θάνατο σὺς ἀνθρώπους. Εἶναι καὶ αἰσθητὸ πὺν ἰδιοὶ οἱ ἀγρότες νὰ γίνον πτωχοὶ σὺν προστασία τοῦ μεγάλου αὐτοῦ πτερωτοῦ εὐεργέτη.

Ὁ νόμος τὸ προστατεύει καὶ τιμωρεῖ αὐστηρὰ τοὺς παραβάτες.

Σ' ἄλλες χώρες, οἱ γεωργοὶ φτιάχνουν ἐπίτηδες, παραθυράκια σὺς στέγες τῶν ἀχυρῶν των καὶ τῶν ἀποθηκῶν τους, γιὰ νὰ μπαίνει ἡ κουκουβάγια καὶ νὰ καθαρίζει κήτους, αὐλές, γιούρτια, ἀπὸ τὴς κάμπες, τὰ ποντίκια κ.λπ. Ἀλλὰ δὲν χρειάζεται νὰ πάρουμε παραδείγματα ἀπὸ ἔξενους τόπους. Ἀρκεῖ νὰ θυμηθοῦμε μόνον πὺς οἱ πρόγονοί μας, πὺν ἐδημιούργησαν τὸν μεγαλύτερο πολιτισμὸ τὸν κόσμον, εἴχαν τὴν κουκουβάγια γιὰ ἱερὸ πούλι, ἀφιερώνον τὴν θεὰ Ἀθηνά, πὺν ἐσυμβόλιζε τὴν φρόνηση καὶ τὴν σοφία. Ἡ Ἀκρόπολις τῶν Ἀθηνῶν φιλοξενούσε πολλὰ ἀπὸ τὰ πούλια αὐτά, τὰ δὲ Ἀττικὰ νομίσματα ἔφεραν τὴν εἰκόνα τῆς κουκουβάγιας.

Στα παλιὰ χρόνια, μετὰ τὴν χαλάρη καὶ πρωτογονικὴ μορφή τῆς γεωργίας δὲν βαρύνονταν πὺν πλῆθυνον τῶν ἐχθρῶν της. Σήμερα ὅμως μετὰ τὴν τὸς γεωργικὴ πρόοδο, μετὰ τὴν ἐντατικοποίηση

τῆς γεωργίας, τὴν αὐξηση τοῦ πληθυσμοῦ καὶ τὴν ἀφθονία χρησιμοποίηση ὁλων τῶν μέσων γιὰ τὴν αἰσιοποίηση τῆς γῆς λιπάσματα, ζιζανιοκτόνα, μηχανές, φυτικές ποικιλίες, φάρμακα κ.λπ. πὺς εἶναι νοητὸ νὰ ἐπικηρύσσουμε καὶ νὰ ἐξοντώνουμε τὸν ἀγρὸν καὶ ἀδάπανο αὐτὸν ἀγροφύλακα; Καὶ νὰ τραγουδᾷ με τὴν πέρδικα, πὺν γίνεται κάποτε συμφορὰ στα σταφύλια καὶ στα γεννητήρια; Καμαρώνοντας μάλιστα γιὰ τὴς ζημιές τῆς αὐτῆς;

«Πούσιν Πέρδικα γραμμένη καὶ ἡρθεσ το πρῶτῃ βρογμένη Ἥμουνα πέρα στα πλάγια...»

Εἶναι ντροπὴ σήμερα, μετὰ τὸς τῶν γραμμάτων καὶ τῆς ἐπιστήμης, πὺν δειλὺς τὸς πλάνες καὶ τὸς προλήψεις, εἶναι ντροπὴ —λέμε— νὰ ἔχουν πέρση τέτοιες μωρίες γιὰ τὴν κουκουβάγια. Εἶναι καὶ ἀμαρτία νὰ παραδέχεται κανεὶς πὺς ὁ Θεός, ὡρίσε ἓνα πούλι νὰ προμαντεύει τὸν θάνατο σὺς ἀνθρώπους. Εἶναι καὶ αἰσθητὸ πὺν ἰδιοὶ οἱ ἀγρότες νὰ γίνον πτωχοὶ σὺν προστασία τοῦ μεγάλου αὐτοῦ πτερωτοῦ εὐεργέτη.

Ὁ νόμος τὸ προστατεύει καὶ τιμωρεῖ αὐστηρὰ τοὺς παραβάτες.

Σ' ἄλλες χώρες, οἱ γεωργοὶ φτιάχνουν ἐπίτηδες, παραθυράκια σὺς στέγες τῶν ἀχυρῶν των καὶ τῶν ἀποθηκῶν τους, γιὰ νὰ μπαίνει ἡ κουκουβάγια καὶ νὰ καθαρίζει κήτους, αὐλές, γιούρτια, ἀπὸ τὴς κάμπες, τὰ ποντίκια κ.λπ. Ἀλλὰ δὲν χρειάζεται νὰ πάρουμε παραδείγματα ἀπὸ ἔξενους τόπους. Ἀρκεῖ νὰ θυμηθοῦμε μόνον πὺς οἱ πρόγονοί μας, πὺν ἐδημιούργησαν τὸν μεγαλύτερο πολιτισμὸ τὸν κόσμον, εἴχαν τὴν κουκουβάγια γιὰ ἱερὸ πούλι, ἀφιερώνον τὴν θεὰ Ἀθηνά, πὺν ἐσυμβόλιζε τὴν φρόνηση καὶ τὴν σοφία. Ἡ Ἀκρόπολις τῶν Ἀθηνῶν φιλοξενούσε πολλὰ ἀπὸ τὰ πούλια αὐτά, τὰ δὲ Ἀττικὰ νομίσματα ἔφεραν τὴν εἰκόνα τῆς κουκουβάγιας.

Στα παλιὰ χρόνια, μετὰ τὴν χαλάρη καὶ πρωτογονικὴ μορφή τῆς γεωργίας δὲν βαρύνονταν πὺν πλῆθυνον τῶν ἐχθρῶν της. Σήμερα ὅμως μετὰ τὴν τὸς γεωργικὴ πρόοδο, μετὰ τὴν ἐντατικοποίηση

μύθος πὺν διηγέται τὸ γνωστὸ δημοτικὸ τραγούδι τοῦ νεκροῦ ἀδερφοῦ. Σὲ κάποιον χωρὶ ζούσε μια χήρα μ' ἐννιά γιουὺς καὶ μια κόρη, τὴν Ἀρετὴ. Ὁ μικρὸς γιουὺς ἦτανε πρᾶματεντὴς καὶ ταξίδευε σὲ μακρινούς τόπους. Ἐκεῖ σὺς τόπους αὐτοῦς τῆς ξενιτειᾶς, ἦθελε νὰ παντρεύον τὴν Ἀρετὴ γιὰ νάχει καὶ αὐτὸς ἀποκοῦ-μπε στα ταξίδια του. Ἡ μάνα τὸν τῆς ἠθέλε, μὰ τῆς στο χωρὶ, ἀλλὰ δὲν τῆς πέ-ρασε. Ἐγινε τὸ θέλημα τοῦ μικροῦ ἀδερφοῦ. Ὑστερα ἀπὸ λίγο πέφτει ἀεφᾶν θανατικὸ καὶ πεθαίνουν ὅλα —καὶ τὰ ἐννιά— ἀδέρ-φια. Ἡ μάνα τὸν ἐκλαγε καὶ θηνοῦσε, ἀλλὰ καὶ ἀναθεμάτιζε τὸν μικρὸ τῆς γιουὺ, πὺν τῆς πάντρεψε τὴν Ἀρετὴ στα ξένα, καὶ δὲν τῆς εἶχε κοντὰ τῆς τῶρα σὲ μέ-γάλη συμφορὰ. Ἀπὸ τὸ «βα-ρυσανὰ» καὶ τὴς πολλές κατάρες» γέμει ο μικρὸς γιουὺς ἀπὸ τὸ μνήμα του, ἔκανε πύραυλο τῆς νεκροκά-σα του καὶ πῆγε καὶ πῆρε τὴν Ἀρετὴ νὰ τὴν πᾶει σὲ τὴν μάνα τὸν. Ἐφῆσαν κά-ποτε στο χωρὶ. Αὐτὸς τότε γύρισε στο μνήμα του καὶ ἡ Ἀρετὴ τράβηξε στο σπῖτι τῆς μοναχῆ. Ὅταν ἐφῆσε σὲ τὴ μάνα τῆς, ῥέχτηκαν ἡ μια σὲ τὴν ἀγκαλιά τῆς ὅ-λης μ' ἀκράτητα ἀναφυλ-λητὰ. Οὐδύονταν καὶ θη-νοῦσαν ἀσταμάτητα:

«Οχοῦ! τί πάθαμε οἱ ἐρ-μες! Οχοῦ! Οχοῦ! Οχοῦ!...»

Ὁ Θεός τὴς λυπήθηκε τότε καὶ τὴς ἔκανε πούλι κουκουβάγιες πὺν λέει ὡς σήμερα: Οχοῦ! Οχοῦ!

ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΤΣΙΤΣΑΣ

ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΤΟΥ Ε.Ο.Τ.

Ὁ Ε.Ο.Τ. ἀπὸ ῥολοκλήρω-σε τὴν πρῶτη φάση τῶν μελε-τῶν γιὰ τὴν τοι-ριστικὴ ἀναπτύ-ξη τῶν Καλαρ-ρυτῶν, προχω-ράει σὲ τὴν δεύ-τη φάση γιὰ τὴς στατικές μελε-τές ξενώων κ.ά. ἀξιοποιήσι-μων κτιρίων.

Γιὰ τὴ σκοπὸ αὐτὸ τὸ τριῆ-μο 18-21 Ἰουλίου 1990 ἐπισκέφθη-κε τοὺς Καλαρ-ρυτὲς ὁ κ. Αλε-υράς Πολιτ. Μη-χανικός τοῦ Ε.Ο.Τ.

Τὸ ἀρχοντικὸ Κωστάδῃμα πὺν παραχωρεῖ ὁ Σύνδεσμός μας γιὰ μετατροπὴν τοῦ σὲ ξενώνα ἀπὸ τὸν Ε.Ο.Τ.

Συμπατριώτες καὶ φίλοι τῶν Καλαρρυτῶν πὺν ἐπιθυμοῦν νὰ λαμβάνουν τὴν εφημερίδα μας, ας μας τηλεφωνήσουν ἡ ας μας γράψουν καὶ θὰ τοὺς σταλεῖ αὐθημερόν.

Αγωνισταί Καλαρρυτών*

Συνέχεια από το προηγούμενο

Δημήτριος Λουκά Τουρτούρης, Φιλικός, εκ Καλαρρυτών.

Κατά την κήρυξιν της Επανάστασης ευρίσκειτο εμπορευόμενος εις Βεσσαυβίαν. Εμνήθη εις την Φιλικήν Εταιρείαν το 1821 από τον Γ. Σοφιανόν και προσέφερεν ως πρώτην δόσιν όλα τους σκοπούς της 100 φλωριά. (Ι. Φιλήμονος, ἐνθ' ανωτ. και ΓΑΚ, Περιεχόμενα, τόμ. 15β, σελ. 105).

Κωνσταντίνος Τουρτούρης, εκ Καλαρρυτών. Εκ των σημαινόντων προκρίτων του χωριού του και εκ των πρωτεργατών της εξέγερσώς του. Όταν με την άφιξιν εις Καλαρρύτες του οπλαρχηγού Ράγκου η αποκλεισθείσα τουρκική φρουρά εφοβήθη σφαγήν της, ο διοικητής των φρουρών Πρεμέτης εις τον Κώσταν Τουρτούρην έγγραψε δια να αποφευχθή τυχόν σφαγή και με αυτόν ήλθεν εις διαπραγματεύσιν δια τηνακούλησάντων συμφωνίαν αναχωρήσας της. (Κων. Δ. Στεργιοπούλου, Τα Τζουμέρκα πριν από τον αγώνα του 1821, Περιοδ. «Σκουφάς», τόμ. Ε', σελ. 104. — Κ. Κρυστάλλη, ἐνθ' ανωτ.).

Ευαγγέλης Τριανταφύλλου, στρατιώτης εκ Καλαρρυτών. Για τον Τριανταφύλλου υπάρχουν τα κάτωθι στοιχεία. Και πρώτον η αίτησίς του ως

αγωνιστού της Επανάστασης να λάβη το αριστείον.

«Αίτησις Αριστείου δια τας στρατιωτικάς υπηρεσίας υπέρ ανεξαρτησίας του αγώνος (διαμένοντος εν Αθήναις).

Προς την Σην Διοίκησιν Αττικής.

Επειδή ο ευσεβάστως αναφερόμενος υποφαινόμενος όστις είμαι εις καγών των υπέρ ανεξαρτησίας αγωνισθέντων και παρά του αντιπάλου πληρωθέντος ως κατάδελον εκ των υπ' όψει της Σης ταύτης Διοικήσεως καθυποβαλλομένων ενδεικτικών, δεν έλαβον εισέτι το ανήκον μοι εις ανταμοιβήν των αγώνων μου Αριστείον καίτοι μοι εδόθη εγκαίρως η του αριθμού (201) σημείωσις παρά της των τσιούτων εκδουλεύσεων εξεταστικής επιτροπής.

Δέομαι ίνα ευαρεστηθή η Ση Διοίκησις να εκτελέση το δέον προς δόση μοι του Αριστείου οπου να μη μένω παρανοούμενος ως αδικημένος.

Αθήνα 29 Ιουνίου 1839
Με πλήρες σέβας υποσημειούμαι
Ευπειθέστατος
Βαγγέλις Τριανταφύλλου».

Το Πιστοποιητικόν των αγώνων του που επισυνάπτει ο Τριανταφύλλου υπογράφεται από τον συνταγματάρχην Χρίστον Χατζηχρήστον, φέρει ημερομηνίαν 17 Μαΐου 1837 και ηλικίαν 41 έτους. Επί-

σης επισυνάπτει και βεβαίωσιν ιατρικήν του τραύματός του.

«Ιατρική μαρτυρία, ο Ευνάγγελος Τριανταφύλλου γεννημένος εις την Ήπειρον την ηλικίαν 40 ετών επιλήρωθη από βολών τυφεκίου εν καιρώ του ιεροού αγώνος και έχασε τους όρχεις του.
Τούτο βεβαιώνω
Εν Αθήναις, 17 Μαΐου 1838

Ο Βεγράδος Βέξης Αρχίατρος της Α.Μ.»
Κατάλογος στρατιωτών δικαιωθέντων Αριστείου.
Αύξ. Αριθ. 2 Ευνάγγελος Τριανταφύλλου εξ Ηπείρου. Διαμένει εις Αθήνας, Σιδηρούν Αριστείου.
Εν Αθήναις 5 Δεκεμβρίου 1839

(ΓΑΚ. Αριστεία φάκ. 25).

Αθανάσιος Νικ. Τσιμπούρης, εκ Καλαρρυτών. Περιώνυμος δάσκαλος της αργυρογλυπτικής και αργυροχρυσόχόος του Αλή Πασά. Κατά την εξέγερσιν των Καλαρρυτών, καίτοι ηλικιωμένος, εστάθη εις το πλευρόν των επαναστατών. Μετά την καταστροφήν του χωριού του πήρε και αυτός τον δρόμον της προσφυγιάς και από το Μεσολόγγι όπου έφθασε επέρασε εις την Ζάκυνθον, όπου ήρχισε εργαζόμενος. Φεύγων από το χωριό του έκρυπτε εις διαφόρους κρύπτας πολλά τον περιφύμων έργων του ελπίζων να επανέλθη. Την 3ην Ιουνίου 1823 απέθανεν εις Ζάκυνθον. Ευιάζεται ότι δεν ευρέθησαν τα έργα του εις το σύνολόν των. (Ντ. Κονόμου, ἐνθ' ανωτ., σελ. 25).

Κωνσταντίνος Φασούλης, στρατιώτης, εκ Καλαρρυτών. Εις τας καταστάσεις φέρεται ως καταγόμενος από το Συρράκον, αλλά μάλλον πρόκειται περί λάθους, καθ' όσον αι οικογένειαι Φασούλα κατ'γονται από τους Καλαρρυτές. Αφού πήρε μέρος εις τον αγώνα, τελικώς κατετάγη το 1828 εις τας χιλιάρχειας. Από το έτος 1831 και 1832 υπηρετεί εις τον στρατόν και εις το Σώμα του στρατηγού Χατζηπέτρου εις τα Καλάβρυτα. Εκεί ευρίσκειται και τον Ιούνιον 1832. (ΓΑΚ, Στρατ. Γραμμ., φάκ. 192).

* Από το βιβλίον του Δημ. Φ. Καρατζή: «Επανάστασις και καταστροφή Καλαρρυτών — Συρράκου, Ιούλιος 1821». Εκδόσεις Ε.Η.Μ., Ιωάννινα.

Συνέχεια στο επόμενο

ΛΑΔΙ
ΣΤΟ
ΛΥΧΝΑΡΙ

Οι πρόσφατοι κηίκοι της αλυσίδας αγάπης και τα καινούργια φτερά για τον Σύνδεσμό μας και την εφημερίδα μας είναι:

ΓΙΑ ΤΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

Για την αποπεράτωση του Πνευματικού Κέντρου του Σύνδεσμου μας οι τελευταίες ενισχύσεις είναι:

— Πέντε χιλιάδες (5.000 δρχ.) η συγχωριανή μας κ. Όλγα Ε. Γκαρτζονίκα που διαμένει στα Γιάννινα.

— Πέντε χιλιάδες (5.000 δρχ.) ο συγχωριανός μας κ. Ευνάγγελος Μπασδέκης που διαμένει στην Άρτα.

— Πέντε χιλιάδες (5.000 δρχ.) ο συγχωριανός μας κ. Βασίλειος Στάμος που διαμένει στην Αθήνα.

— Πέντε χιλιάδες (5.000 δρχ.) ο συγχωριανός μας κ. Δημήτριος Μπεσίρης που διαμένει στους Καλαρρύτες.

— Πέντε χιλιάδες (5.000 δρχ.) ο συγχωριανός μας κ. Απόστολος Κασιχίης που διαμένει στα Γιάννινα.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ «Καλαρρυτιώτικα Νέα»

— Πέντε χιλιάδες (5.000) δραχμές η συγχωριανή μας Κατίνα Π. Θεοχάρη, που διαμένει μόνιμα στα Τρίκαλα Θεσσαλίας. Είναι συνδεδεμένη πολύ με το κεφαλοχώρι μας. Έζησε εκεί κομμάτι της νιότης της, δραματικό το ήθελε η μοίρα, με έντονες χαρές και απέραντη θλίψη.

— Πέντε χιλιάδες (5.000 δρχ.) ο συγχωριανός μας κ. Γεώργιος Θ. Κώτσιος που διαμένει στους Φιλιάντες.

— Πέντε χιλιάδες (5.000) δρχ. ο συγχωριανός μας κ. Πέτρος Τζιαστούδης που διαμένει στη Λάρισα.

Τα «Κ.Ν.» και ο Σύνδεσμός μας ευχαριστούν θερμά όλους.

Ενισχύσατε την αποπεράτωση του ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ΜΑΣ ΚΕΝΤΡΟΥ

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΤΕΧΝΗ

ΜΟΝΑΧΗΣ ΟΛΥΜΠΙΑΔΟΣ «ΔΕΗΣΙΣ»

(Επιλογή από το Αγιογραφικό της έργου)

Γράφει ο ΙΩΑΝΝΗΣ Γ. ΘΕΟΧΑΡΗΣ

«Η Βυζαντινή τέχνη για μένα είναι η τέχνη των τεχνών... Μπροστά στη βυζαντινή τέχνη, οι άλλες μου φαίνονται αλαφρές «τυρβάλες» περί πολλά».

ΦΩΤΗΣ ΚΟΝΤΟΓΛΟΥ («Η Μυστική Σιών» Έργα Γ3, Εκδ. Οίκος ΑΣΤΗΡ Αθήνα 1976, σελ. 9)

Η βυζαντινή τέχνη είναι γέφυρα ψυχικής ανάτασης του Χριστιανού στο Θεό, το αγιάσμα της Ορθοδοξίας, ο γλυκασμός των αγγέλων. Η έκφραση της βυζαντινής τεχντροπίας της Ορθό-

Ολυμπιάδος «ΔΕΗΣΙΣ», που είναι επιλογή από το αγιογραφικό της έργου. Έκδοσις Ι. Κ. ΜΟΝΗΣ «ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ Μ. Η.» ΠΑΤΜΟΣ - ΑΘΗΝΑΙ 1989. Καλλιτεχνική επιμέλεια: Σπύρος Καρα-

στην αγιογραφία οφείλεται σε παρότρυνση του πνευματικού της γέροντα π. Αμφιλοχίου Μακρή. Την συνιστά στον γνωστό του μεγάλο δάσκαλο και αναβιωτή της βυζαντινής αγιογραφίας Φώ-

Κεφαλή Αποστόλου, αντίγραφο από εικόνα Μιχαήλ Δαμασκηνού (λεπτομέρεια). Δια χειρός μοναχής Ολυμπιάδος.

δοξης λατρείας διαθέτει υψηλό πνευματικό και αισθητικό είναι. Έτσι συμβάλλει στη γόνιμη ανάταση στο υπερπέραν.

Ο βυζαντινός αγιογράφος διαφέρει απ' τον κοσμικό. Οι παλίοι προκειμένου να πιάσουν τον χρωστήρα να αγιογραφήσουν προετοιμάζονταν. Ενήστευαν, εξομολογούνταν, μεταλαμβάναν και μετά ζωγράφιζαν. Διέθεταν ταλέντο, δηλαδή έμφυτη διάθεση και δυνατότητα έκφρασης, αλλ' ιδιαίτερα ήταν «ζηλωταί» χριστιανοί.

Σήμερα, με τη βοήθεια του Θεού, η βυζαντινή τέχνη ανθεί σε παραδοσιακές εκφράσεις στα μοναστήρια, που είναι η κιβωτός της Ορθοδοξίας, και έξω απ' αυτά.

Οι ελάχιστες σκέψεις στο τεράστιο θέμα: βυζαντινή τέχνη οφείλονται στον τόμο: Μοναχής

χρήστος. Εκτύπωση - Βιβλιοδεσία: Εκδοτική Ελλάδος Α.Ε.

Ο τόμος περιλαμβάνει: 1) Πατριαρχικό Γράμμα από τον σεπτήν κεφαλήν της Ορθοδοξίας την Α. Θεοτάτην Παναγιότητα τον Οικουμενικόν Πατριάρχην Κύριον Κύριον Δημήτριον.

2) Εξαρχική ευαρέσκεια του καθηγουμένου και πατριαρχικού εξάρχου Πάτμου Αρχιμανδρίτου Ισιδώρου.

3) Βιογραφικά στοιχεία της αγιογράφου, μεταφέρουμε λίγα: «Η μοναχή Ολυμπιάς — κατά κόσμον Θωμαΐς Βασιλάκη — ανήκει στην αδελφή Ολυμπιάς, μέσας στον κόσμο της προσευχής, παρέρχεται, είκοσι πέντε περίπου χρόνια με το χρωστήρα εξελίσσεται και ωριμάζει στην τέχνη. Εμπνέεται και επηρεάζεται από τα έργα των ζωγράφων της Κρητικής Σχολής και ιδιαίτερα του Θεοφάνη.

Τα έργα της, που διακρίνονται για την άρτα

τεχνική και την ευαισθησία των χρωμάτων, κοσμούν σήμερα την Μονή της μετανοίας της, τη μεγάλη Μονή του Θεολόγου, εκκλησίες της Πάτμου, της Ρόδου, της Σύμης, της Κρήτης, αλλά και πολλές «κατ' οίκον εκκλησίες» ευσεβών χριστιανών, και εικονοστάσια».

4) Σύντομη μελέτη στο έργο της του επικ. καθηγητή του Πανεπιστημίου Αθηνών Νίκου Ζία.

5) Επιστολμαίαις κρίσεις: Φ. Κόντογλου, Μ. Χατζηδάκη, Τσαρούχη, TAMAR AVNER.

6) Κριτικά σημειώματα: Αθ. Παλιούρα καθηγητή της Βυζαντινής Αρχαιολογίας και Τέχνης στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων και Βασιλικής Τζουράκη.

7) Ευχαριστίες της μοναχής Ολυμπιάδος προς όλους που τη βοήθησαν. και 8) Περιεχόμενα: α) 23 έγχρωμες τοιχογραφίες και β) 32 φορητές έγχρωμες εικόνες.

Η «ΔΕΗΣΙΣ» της κορυφαίας και ταλαντούχου μοναχής Ολυμπιάδος είναι μια υψηλού επιπέδου επιλογή από το αγιογραφικό της έργου. Μαρτυρεί την παρουσία μιας μεγάλης βυζαντινής αγιογράφου, που συνεχίζει τη βυζαντινή παράδοση, με την παγκόσμια ανανόητη και ακτινοβολία, όχι στο φαίνεσθαι, αλλά στο είναι. Με σεβασμό στη βυζαντινή παράδοση προσθέτει και έντονα προσωπικά της στοιχεία, που αποκαλύπτουν την μοναδικότητά της γόνιμης εσωτερικής διεργασίας του Χριστιανού. Έτσι οι εικόνες του Χριστού, της Παναγίας, των Αγίων και μαρτύρων της πίστώς μας διαθέτουν την ομορφιά, την αισθητική της εσωτερικότητας.

Ορθόδοξη χριστιανική ζωή, δωρεά άνωθεν, αυτό που λέμε ταλέντο, τεχνική αρτιότητα, χρωματική ευαισθησία, υπάρχουν και εξανθρωπίζουν όσους επικινώνουν με το αγιογραφικό έργο της μοναχής Ολυμπιάδος. Είναι ένας γίγας στον Θεό και θυμίζει βυζαντινά τροπάρια ενδόξων εποχών! Οι λίγες γραμμές μου είναι θύμηση μιας μεγάλης παρουσίας της αγιογραφίας μας και μια διαπίστωση ότι η Φυλή μας διατηρεί την ταυτότητά της.

ΙΩΑΝΝΗΣ Γ. ΘΕΟΧΑΡΗΣ

ΕΡΑΝΙΣΜΑΤΑ

Κ α λ α ρ ρ ύ τ η . Αυτή ήταν μία πόλις ορεινή της Ηπείρου, κατά τα Πίνδια όρη, εγγύς του Σειράκου, εις την οποίαν είχαν καταφύγει πολλὰ οικογένειαι των Ιωαννίνων, επί της ανταρσίας του Αληπασιά, προς ασφάλειαν. Αλλ' όταν εξεργάγη η Επανάστασις των Ελλήνων, επαναστατήσασα αυτή τε η Καλαρρύτη και η Σειράκον κατεστράφησαν από κακίην, ως λέγουσιν, κυβέρνησιν του στρατηγού Ράγκου*.

* Το αρχικόν σχέδιον της επανάστασης των Καλαρρυτών, κατά Ιούνιον του 1821, δεν απέβλεπεν εις τοπικήν επανάστασιν, αλλ' εις ενέργειαν κατά των τουρκικών δυνάμεων των Ιωαννίνων. Από τους επαναστάτας ο μεν Ι. Ράγκος και Στουρνάρας θα κατελάμβανον το Συρράκον και τους Καλαρρύτας, ο Γ. Μπακώλας και ο Κοντελίδας τα Κατσανοχώρια, ο δε Μ. Μπότσαρης θα επεχείρει δια της πεδιάδος επέλθειν κατά του σουλτανικού στρατεύματος. Η εκτέλεσις όμως του σχεδίου εκείνου εματαιώθη, συνεπεία επιθέσεως των Τσάμηδων, παρά την υπογραφήσαν προ ολίγου συνθήκην, εις την περιεφύρειαν του Σουλίου, πράγμα που ηνθάρκασε τον Μ. Μπότσαρην ν' απέλθη προς υπερόπσιν της πατρίδος του. Η επανάστασις εν τούτοις εκρηγύθη, ο δε Χουρσίτ, ο οποίος διέβλεπεν εις αυτήν απειλήν των νώτων του, απέστειλε προς καταστολήν της και τιμωρίαν των επαναστατών τον Ισμαήλ Πασάν Πλιάσαν, ο οποίος καταλαβών τας επαναστατησάσας κομπολίες, ήρπασε τας περιουσίας του αποχωρήσαντος προηγούμενος πληθυνσιού, και κατέκαυσε τας οικίας.

(Βλ. Γεωργίου Γαζή, Λεξικόν της Επανάστασεως και άλλα έργα, Ιστορικά σημειώσεις εις το Λεξικόν Ν. Πατσέλη, έκδ. Ε.Η.Μ., Ιωάννινα 1971, σ. 86)

ΠΑΝΤΖΟΥΜΕΡΚΙΩΤΙΚΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ

Η Πανελλήνια Ομοσπονδία Συλλόγων Τζουμέρκων, οργάνωσε και πραγματοποίησε την ετήσια συνάντηση όλων των φορέων της περιοχής (Κοινοτάξεις, Πρόεδροι, Δ.Σ. Συλλόγων κ.ά.) την Κυριακή 22 Ιουλίου '90, στο Συρράκο.

Συμμετείχαν δεκάδες εκπρόσωποι των Κοινοτήτων και των Συλλόγων της περιοχής, ενώ απουσίασε η Πολιτεία και ο πολιτικός κόσμος.

Όλοι οι συμμετέχοντες τόνισαν την ανάγκη να ολοκληρωθεί και να βελτιωθεί το οδικό δίκτυο Τζουμέρ-

κων. Ακόμη έγινε συνειδηση σ' όλους ότι βασική προϋπόθεση για οποιαδήποτε ανάπτυξη της περιοχής είναι η ολοκλήρωση του δρόμου Καλαρρυτών, ο οποίος θ' αποτελέσει βασική αρτηρία σύνδεσης της Ηπείρου (Τζουμέρκα) με την Θεσσαλία.

Στον τομέα της τουριστικής ανάπτυξης, ομόφωνα υποστηρίχθηκε ότι όλα τα χωριά, θα πρέπει ν' ακολουθήσουν την μορφή Τουρισμού που ως μοντέλο θα έχει τους Καλαρρύτες με βάση το πρόγραμμα και το σχεδιασμό του Ε.Ο.Τ.

Φωτογραφικό αρχείο

Παρακαλούμε όλους τους συγχωριανούς μας που έχουν παλιές φωτογραφίες —προπολεμικές— Καλαρρυτιωτών (σχολικές, στρατού, γιορτών, εκδηλώσεων, τοπίων κ.ά.) να μας τις δανείσουν για λίγες ώρες, ώστε να τυπώσουμε το αρνητικό τους (φίλμ) και θα τους τις επιστρέψουμε εντελώς ανέπαφες.

Κατ' αυτόν τον τρόπο θα βοηθήσουν να δημιουργήσει ο Σύνδεσμός μας Καλαρρυτιώτικο φωτογραφικό αρχείο, το οποίο τμηματικά θα δημοσιευθεί από την εφημερίδα μας.

Για σχετικές διευκρινίσεις τηλεφωνήστε στο (0651) 25.561 κ. Θεόδωρο Μπαργιάννη.

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

Απόστολος Κατσίκης
Καποδιστρίου 40
Ιωάννινα

Αγαπητοί συγχωριανοί και φίλοι,

Σας εκφράζω τις θερμότερες ευχαριστίες μου για τα καλά σας λόγια και τις ευχές σας για την εκλογή μου σε πανεπιστημιακή θέση.

Με την ευκαιρία αυτή, θέλω να σας συγχαρώ για τις συνεχείς και άοκνες προσπάθειες που καταβάλλετε τόσο

για την προβολή του χωριού μας, όσο και για την επίλυση των προβλημάτων του. Θέλω επίσης να σας διαβεβαιώσω ότι θα με βρείτε συμπαραστάτη και αρωγό σε κάθε προσπάθεια που έχει σαν στόχο την πρόοδο των Καλαρρυτών.

Με πατριωτικούς
χαιρετισμούς

Φιλικότατα
ΑΠΟΣΤ. ΚΑΤΣΙΚΗΣ

Στους Καλαρρύτες

ΣΥΣΚΕΨΗ ΑΡΜΟΔΙΩΝ

Παρουσία Περιφερειάρχη και Νομάρχης

Επιτέλους στις 25 Αυγούστου 1990 ολοκληρώθηκε η διάνοιξη του δρόμου Κηπίνα-Καλαρρύτες. Απομένει φυσικά η τοποθέτηση της γέφυρας στον Καλαρρύτικο ποταμό. Όμως με τα μπάζα που έχουν πέσει από την διάνοιξη στην κοίτη του, είναι δυνατή η διέλευση αυτοκινήτων αυτή την εποχή, έως να κατεβάσει το ποτάμι με τις φθινοπωρινές βροχές και παρασύρει τα μπάζα. Πάντως, εκμεταλλευόμενη έστω κι' αυτή την πρόχειρη λύση, δεκάδες

Καλαρρυτιώτες ανέβηκαν στους Καλαρρύτες από τον καινούργιο δρόμο.

Αξίζει να σημειώσουμε μερικά στοιχεία του δρόμου Γιάννενα - Πετροβούνι - Προσήλιο - Κηπίνα - Καλαρρύτες. Όλη η διαδρομή (από πλατεία Ιωαννίνων μέχρι πλάτανο Γκόντρου) είναι 59 χιλιόμετρα. Από αυτά είναι άσφαλτος τα 35, δηλαδή από Γιάννενα μέχρι Ποτιστικά. Χωματόδρομος αλλά χαλικοστρωμένος και με πολύ καλή διάβαση με οποιεσδήποτε καιρικές συνθήκες, 19 χιλιόμετρα, δηλαδή από Ποτιστικά μέχρι το γεφύρι του Καλαρρυτιώτικου. Τα υπόλοιπα 5 χιλιόμετρα δηλαδή από το ποτάμι μέχρι τους Καλαρρύτες (μέρος των έγινε φέτος η διάνοιξη) είναι πολύ δύσκολα για τα μικρά αυτοκίνητα (πολλές πέτρες, σαμάρια, στενός) ενώ για τα ψηλότερα

Στο σημείο του βέλους —θέση Καστανιά— θα γίνει η Γέφυρα

(αγροτικά, τζιπ, φορτηγά) δεν υπάρχει πρόβλημα. Στην σημερινή κατάσταση του δρόμου, η διαδρομή Γιάννενα - Καλαρρύτες (Γκόντρου) με χαμηλό Ι.Χ. επιβατικό αυτοκίνητο είναι περίπου 100 λεπτά της ώρας.

Από τους πρώτους που επισκέφθηκαν τους Καλαρρύτες μετά την διάνοιξη του δρόμου, ήταν ο περιφερειάρχης Ηπείρου κ. Αλ. Βραδής και ο Νομάρχης κ. Χαράλαμπος, συνοδευόμενοι από υπηρεσιακούς παράγοντες. Αφού πλέον είχαν διατρέξει τον δρόμο και είχαν προσωπική αντίληψη της καταστάσεως, ο κ. Νομάρχης στη σύσκεψη που ακολούθησε στην πλατεία του χωριού (29/8) με την συμμετοχή των κατοίκων, υποσχέθηκε την αμέριστη φροντίδα του για την κατασκευή των βάθρων της γέφυρας και τον καθαρισμό και διαπλάτυνση των τελευταίων 3-4 χιλιομέτρων του δρόμου. Οι κάτοικοι και οι παράγοντες των Καλαρρυτών έθεσαν το αίτημα η κατασκευή των βάθρων της γέφυρας να ανατεθεί, έστω και με προφορική εντολή στον εργολάβο που είχε τελειώσει την διάνοιξη και είχε επιτόπου τα απαραίτητα μηχανήματα,

ώστε σε 1-2 μήνες να έχει ολοκληρωθεί η κατασκευή τους. Ο εργολάβος κ. Σιώνης δέχτηκε το αίτημα και μάλιστα αν υπήρχε οικονομικό πρόβλημα, πρότεινε να ρυθμισθεί με το πρόγραμμα της Νομαρχίας του 1991. Μ' αυτή την πρόταση ήλπιζαν οι Καλαρρυτιώτες μέχρι τα Χριστούγεννα να έχει τοποθετηθεί και η γέφυρα.

Όμως η θέση του κ. Νομάρχης ήταν ότι δεν μπορούσε να γίνει ανάθεση αλλά μελέτη και στη συνέχεια δημοπρασία. Αυτό απογοήτευσε όλους τους Καλαρρυτιώτες και επειδή διαφεύστηκαν στην προσδοκία τους ότι θα έχουν εντός του 1990 την γέφυρα, αλλά και επειδή γνωρίζουν ότι με τις γραφειοκρατικές διαδικασίες του κρατικού μηχανισμού (σύνταξη μελέτης βάθρων, δημοπρασίες, χρηματοδότηση, ανάληψη, κατασκευή κ.λ.π.) το έργο θα καθυστερήσει περίπου 1 χρόνο ακόμη. Ελπίζουμε στην ευαισθησία και αποφασιστικότητα του κ. Νομάρχης, ώστε να γίνει σημαντική συντόμευση.

Επίσης συζητήθηκε και το πρόβλημα της συνέχισης του έργου υδρεύσεως των Καλαρρυτών, που έχει αρχίσει προ τετραετίας. Ο κ. Νομάρχης υποσχέθηκε να καταβάλλει προσπάθειες για την χρηματοδότησή του το 1991.